

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: *«Реалізація освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста»*

Виконав: студент 4 курсу за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування денної форми навчання
Єгор ПОЛІЩУК

Керівник: к.е.н., доцент,
Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

Рецензент: к.е.н., доцент
Олена ХИТРА

АНОТАЦІЯ

ПОЛІЩУК Єгор. – Реалізація освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.

Бакалаврська робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Робота присвячена важливій науковій проблемі, пов'язаній з реалізацією освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.

У першому розділі систематизовані основні теоретичні підходи до понять «освітній потенціал», «інновація», «інноваційний розвиток». Встановлено зміст, складові, підходи та значення до освітнього потенціалу у контексті інноваційного розвитку.

Проведено аналіз головних складових освітнього потенціалу та інноваційного розвитку міста Хмельницького. Охарактеризовано стан освіти та інновацій у місті Хмельницькому, визначено тенденції та особливості формування освітнього потенціалу інноваційного розвитку. Розглянуто головні проблемні зони освіти й іновацій міста Хмельницького, а також запропоновано шляхи їх вирішення.

Розкрито питання зарубіжного досвіду розвитку освіти і іновацій, досліджено їх принципи, здійснено системно-структурний аналіз взаємозв'язку між освітою й інноваціями та порівняння особливостей вітчизняного та європейського досвідом. Обгрунтовано пропозиції щодо можливостей імплементації відповідного досвіду у містах України.

Ключові терміни і поняття: розвиток, інновації, інноваційний розвиток, освіта, наука, освітній потенціал.

ANNOTATION

POLISHCHUK Yegor. - Realization of educational potential of innovative development of the city.

Bachelor's work for a bachelor's degree in 281 Public Administration.

The work is devoted to an important scientific problem related to the realization of the educational potential of innovative development of the city.

The first section systematizes the main theoretical approaches to the concepts of "educational potential", "innovation", "innovative development". The content, components, approaches and significance of educational potential in the context of innovative development are established.

The analysis of the main components of educational potential and innovative development of the city of Khmelnytsky is carried out. The state of education and innovations in the city of Khmelnytsky is characterized, the tendencies and peculiarities of formation of educational potential of innovative development are determined. The main problem zones of education and innovations of the city of Khmelnytsky are considered, and also the ways of their decision are offered.

The issues of foreign experience in the development of education and innovation are revealed, their principles are studied, the system-structural analysis of the relationship between education and innovation and the comparison of the peculiarities of domestic and European experience are carried out. Proposals on the possibilities of implementing the relevant experience in the cities of Ukraine are substantiated.

Key terms and concepts: development, innovation, innovative development, education, science, educational potential.

Зміст

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА	8
1.1 Економічний зміст інноваційного розвитку, поняття та структура освітнього потенціалу	8
1.2 Зарубіжний досвід реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.....	13
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.....	21
2.1 Аналіз основних показників розвитку освітнього потенціалу міста.....	21
2.2 Оцінка освітнього потенціалу як чинника забезпечення інноваційного розвитку міста.....	28
РОЗДІЛ 3. УДОСОКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА	36
3.1 Обґрунтування освітніх інструментів забезпечення інноваційного розвитку міста.....	36
3.2 Адаптація зарубіжного досвіду реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста	42
ВИСНОВОК.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	58

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних реаліях, коли відбуваються складні процеси та явища в усіх без винятку сферах життя, має місце занепад, ліквідація неможливість функціонування та не належний рівень надання освітніх послуг. Будь-яка організація, установа, підприємство, зокрема й освітні заклади, департаменти мають ряд індивідуальних характеристик, завдань та обов'язків, де реалізація освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста має левову частку для подальшого розвитку та виступає одним із ключових факторів розвитку інноваційності, прогресу. До того ж, у наш час, реалізація освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста, відіграє важливу роль у соціальному, економічному та політичному розвитку країни.

Проблемою освітнього потенціалу, інноваційного розвитку території досить активно займалися як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники, зокрема: О. А. Комарова, досліджувала характерні ознаки у формуванні прогресивного рівня освітнього потенціалу суспільства, В. Г. Кремень досліджував стан та потенційні можливості розвитку освітнього потенціалу, В. Литвин розглядав проблеми розвитку освітнього потенціалу нації у розрізі історичному, економічному, соціальному та культурному, В. Андрущенко досліджував проблематику сучасних фундаменталів реформування освіти України, А. Абрамешин, О. Молчанової – проводили дослідження освіти і інновацій з точки зору економічного змісту, С. О. Лебедева, В. Г. Єгоркіна розглядали понятійний апарат та структуру інноваційної економіки у контексті історично-філософської точки зору.

Проте, на наш погляд, питання розвитку освітнього потенціалу, взаємозв'язку освіти і інновацій, реалізації зарубіжного досвіду у цих сферах повинні бути у колі постійної уваги, що і обумовило актуальність та необхідність нашого дослідження.

Метою бакалаврської роботи є обґрунтування теоретичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.

У відповідності до мети були поставлені та поступово вирішувались такі завдання:

- обґрунтування економічного змісту інноваційного розвитку та освітнього потенціалу;
- узагальнення європейського досвіду реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста;
- аналіз основних показників розвитку освітнього потенціалу міста;
- оцінка освітнього потенціалу як чинника забезпечення інноваційного потенціалу міста;
- обґрунтування освітніх інструментів забезпечення інноваційного розвитку міста;
- адаптація європейського досвіду реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, пов'язані із реалізацією освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста Хмельницького.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста.

Методи дослідження: При роботі над дослідженням використовувались такі методи: метод аналізу та синтезу даних (для узагальнення та систематизації понятійного апарату за темою дослідження, визначення тенденцій розвитку освітнього потенціалу інноваційного розвитку), порівняння (при вивченні зарубіжного досвіду та порівнянні його із вітчизняним), систематизації та узагальнення інформації (при розгляді визначень, даних, понять у різних наукових роботах), соціологічний (при аналізі статистичних даних, щодо тенденцій в освітніх процесах міста

Хмельницького), аналітичний та системно-структурний метод (при визначенні взаємозв'язку між освітою та інноваціями).

Практичне значення бакалаврської роботи полягає у можливості використання основних висновків, узагальнень та пропозицій автора у прикладній діяльності Хмельницької міської ради при розробці проектів, програм, стратегій інноваційного розвитку міста Хмельницького.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА

1.1 Економічний зміст інноваційного розвитку, поняття та структура освітнього потенціалу

У реаліях, які склалися в умовах сьогодення, інновація та інноваційний розвиток є досить важливим аспектом будь-якої країни. Оскільки сам світ розвивається в більшості на демократичних засадах, коли розвиток науки, освіти, цифрової грамотності є ключовими показниками та цінностями, що мають значення розвитку соціуму, економіки та політики. Тому інноваційний розвиток, освітній потенціал є орієнтацією та шляхом розвитку у першу чергу економіки України.

Інноваційний розвиток у сучасному розумінні є досить розмитим визначенням, до самого терміну інновація також є багато підходів та концепцій основні, буде подано у Додатку А. Ще до 1980 року, видатний економіст Р. Джонстон, нараховував більше ніж 100 трактувань до поняття «інновація» [2].

Результати аналізу відповідно до таблиці дозволяють зробити висновок, що інновація – це зміни у виробництві, з метою удосконалення процесу створення продукту, в основі якого лежать інтелектуальні технології та знання, і все це націлено на задоволення попиту споживача, внаслідок якісних змін попереднього аналога продукту (послуги). На законодавчому рівні поняття інновації, закріплено у п.1 ст.1 Закону України «Про інвестиційну діяльність». У ньому зазначено, що інновації – це новаторські або модернізовані конкурентоспроможні технічні прийоми, вироби або послуги, а також рішення організації промислового, адміністративного, приватного характеру, що суттєво покращують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [39].

На окрему увагу заслуговує також поняття «інноваційний розвиток». У науковому полі до визначення поняття інноваційного розвитку, як і до

трактування інновацій відсутній одностайний підхід. Різні науковці по різному висвітлюють підхід до «інноваційний розвиток»:

1. це складний процес створення та впровадження інновацій, що має на меті позитивні якісні трансформації об'єкта управління й одержання соціально-економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту, який пов'язаний з необхідною умовою виживання і розвитку підприємств у довгостроковій перспективі [23];

2. це простий план або інтелектуальне явище, спрямоване на вивчення нової перспективи з початку зародження ідеї до впровадження її на ринку і за його границями [12];

3. це підвищення фактів, що вбачають результативність, соціальної та економічної формації завдяки реалізації інноваційних проєктів і впровадження нововведень [51];

4. зростання інноваційного потенціалу за умови зменшення обмеженості ресурсної бази інноваційної практики [6];

5. кореляція від чинників (у майбутніх планах): системи менеджменту у галузі переходу результатів прикладних праць виробництва, будівництва самодостатнього ринку науково-технічного виробництва та необхідної для нього інфраструктури [49];

6. забезпечення високого ступня конкурентоспроможності, а інновації – це головна умова конкурентної боротьби [7];

7. здобуття найбільшої ефективності інноваційного прогресу, зумовленої великою кількістю та швидкістю впровадження нововведень за інноваційним циклом [18].

Якщо узагальнити всі трактування, що були зазначені вище, то: інноваційний розвиток – це системний процес переходу до моделі інноваційного типу, який отримується зазвичай завдяки практичній реалізації нових знань що дають змогу поліпшити ефективність функціонування соціально-економічної системи. Необхідно розуміти, що інноваційний розвиток неможливо розглядати без економічного зв'язку. Оскільки будь-яка

інновація, тим чи іншим способом потребує економічної підтримки та безпосередньо в перспективі позитивно впливає на економічний стан розвитку (країни, регіону, міста, селища, села). Економічний стан розвитку України та її міст на сучасному етапі визначається сукупністю чинників (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Основні чинники розвитку регіонів України

Примітка складено автором за даними: [45].

Щодо економічного змісту інноваційного розвитку, доречно розглянути Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів», а саме п. 2 ст. 2 Стимулювання розвитку регіонів здійснюється на засадах:

- рівновага між національними, регіональними та місцевими уподобаннями щодо розвитку, закріплення державою основних, аргументованих векторів місцевого розвитку, із попереднім урахуванням думки муніципальної влади;
- програмно-цільового методу до вирішення проблем економічного та соціального становища, розвиток сприятливого інвестиційного середовища в містах;
- чим найбільшої приближеності послуг, які надаються державними органами та органами місцевого самоврядування, відповідно до цільової аудиторії;
- зосередження уваги на конкурсній основі коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, а разом із цим додаткових ресурсів задля

здобуття максимально ефективного їх втілення, щодо місцевого та державного розвитку [42].

Засади, які ми розглянули дають нам зрозуміти наступне, принципи стимулювання базуються на створенні конкурентоспроможного та сприятливого для інвестицій регіону, а із рисунка 1.1 можна дійти висновку що ці фактори взаємопов'язані, тому економічне стимулювання регіонів також концентрується на інноваційному розвитку. Щодо освітнього потенціалу то освіта та наука є одним із пріоритетних напрямів інвестиційного розвитку. До прикладу в Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності України» в статті 3 зазначено: рекомендації стосовно важливих ключових напрямів та їх прогнозно-аналітичне аргументування розробляє ЦОВВ, який здійснює національну політику у галузі науково-технічної та інноваційної діяльності, а також подає їх на вивчення ЦОВВ, які забезпечують створення державної політики у галузі інновацій [41].

Також у постанові Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2017-2021 роки», вказано на необхідність покращення систем розумового моделювання з метою вирішення проблем у сфері освіти; науки, та складних технологічних механізмів [19].

Якщо говорити про поняття освітнього потенціалу, то воно мало висвітлюється в науковому полі та часто ототожнюється з трудовим потенціалом, проте в працях Каленюк І.С, освітній потенціал у вузькому значенні розглядається, як: «фактичний комплекс здобутих речових та неречових ресурсів освіти, що існують в соціумі задля підтримки його розвитку» [22].

У більш ширшому значенні освітній потенціал слід розглядати, як максимально збірне поняття фактичних перспектив розвитку, які подані соціуму освітою. Освітній потенціал вбирає у себе всі зібрані витрати на організацію типової і нетипової системи освіти, і разом із цим метафізичний

елемент – це традиції та звичаї, що передаються поколіннями, духовні цінності та цінності суспільства. Метафізичний елемент не має можливості оцінити, оскільки його ніяк не виміряти, проте завдяки цьому компоненту визначається рух інших елементів, яким притамні кількісні показники. Освіта, як категорія не може відображати лише одностайне значення, тому освітній потенціал також має декілька значень, які різняться за діапазоном змісту. В залежності від вхідних компонентів до складу освітнього потенціалу, він досліджується на 3 ступенях.

На першому рівні – освітній потенціал розглядається у найвужчій його інтерпретації, тобто це фонд освіти, потенціал фактичних витрат, які були пущені у дію соціумом для діяльності системи освіти [5]. Фонд освіти – вбачає в собі всі запаси фінансових витрат, спрямованих суспільством в минулому і теперішньому періодах та реалізованих у реаліях ресурсах чинної системи освіти та її випускниках. Фонд освіти всього населення, являє собою один із найважливіших показників освітнього потенціалу.

На другому рівні, освіта висвітлюється в ширшому значенні та охоплює знання, які досягаються людиною самостійно в тих умовах та обставинах, яких вона функціонує [15].

Це дає нам право говорити, що на другому етапі освітній потенціал має ширше значення внаслідок того, що включає в себе самоосвіту, самовдосконалення людини. У цьому контексті можна змодельовати ситуацію, коли є два працівники, що мають однакову середню та вищу освіту отриману в тих самих закладах, в ті самі роки навчання, проте один із працівників має більше досвіду, оскільки проходив практику, стажувався та працював, а інший був у тимчасовій перерві протягом року після закінчення навчання. З цієї ситуації стає зрозуміло, що фонд освіти працівників був наданий однаковий, але перший працівник має більше самоосвіти та досвіду. Також у нього вже розвинуті комунікаційні здібності.

На третьому рівні, відображається найширше значення, яке окрім зазначених вище елементів, включає у своєму складі – нагромаджений досвід

народу. Сюди можна віднести традиції та звичаї, культуру, цінності, що передаються від старшого до молодшого та формують певний менталітет нації. Це можна розглянути також у трьох площинах. На етапі сім'ї освітнім потенціалом виступає атмосфера відносин, взаємодії, взаємодопомоги, що формується батьками та впливає на молодше покоління.

На етапі виробничого колективу, за рахунок формальних і неформальних відносин виникає певний духовний елемент, робоча атмосфера. У цьому середовищі проявляється колективізм і освітній потенціал виступає у ролі цілей колективу на досягнення спільної мети, у можливості прояву своєї індивідуальності, творчості, взаємовідносин [15]. Тому, найширше значення освітнього потенціалу, містить в собі: фонд освіти, практичний досвід людства і самоосвіту, духовний компонент суспільства.

Отже, у цьому підрозділі нам вдалось з'ясувати поняття інновації, розглянути різні визначення до поняття інноваційного розвитку та охарактеризувати його економічний зміст. Також ми розглянули поняття освітнього потенціалу, з'ясували що його можна розглядати у вузькому та широкому розумінні. Проаналізували 3 ступені цього поняття від найвужчого до найширшого значення.

1.2 Зарубіжний досвід реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста

Тенденції євроінтеграції України, сприяють тому, що для покращення будь-якої сфери життя країни, доцільно розглянути європейський досвід. Це досить часто допомагає зрозуміти в якому напрямі краще концентруватись та які помилки непотрібно допускати.

За останні роки наша країна обрала курс на розвиток інновацій, оскільки стабілізація економіки, без цього явища не має сенсу. Основним

елементом втілення такого розвитку, виступають заклади освіти та науки (рис. 1.2).

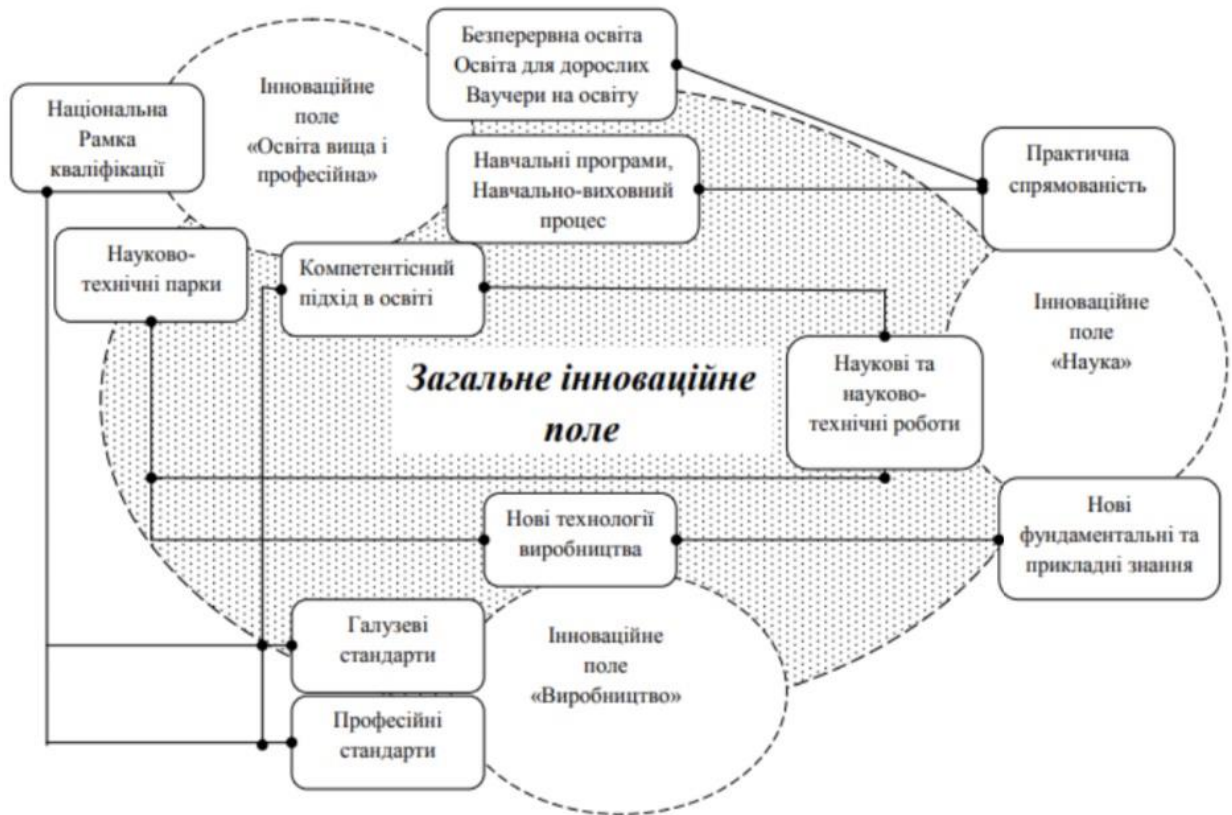

Рис. 1.2 Основні елементи інноваційного поля
Джерело: [48].

Опираючись на схему, можемо дійти висновку, що реалізація інноваційного розвитку міста і країни в цілому, абсолютно неможлива без розвитку інвестицій в освіту та науку. В останній час, досить болюча тема, в Україні, припадає саме на проблеми середньої та вищої освіти. Учні не мають на меті вчитися та здобувати знання, через застарілі програми та не сучасні технології, що застосовуються при наданні інформації.

В Україні, якщо говорити відверто ситуація не радісна. За результатами рейтингу PISA, ми маємо розуміння того, що наші старшокласники відстають від старшокласників багатьох країн і нам потрібно розвиватися. Загалом, Україна перебуває приблизно на тому ж рівні, що й Білорусь, Словачка Республіка, Угорщина [1].

Роботодавці схиляються до залучення у свою команду людей із досвідом, або готові до надання їм навчання. Оскільки розвиток освітнього потенціалу у країнах Європи це тема не новаторська, то в контексті нашої теми ми будемо опиратися на цей досвід. Необхідно також зауважити, що розвиток освіти та інновацій, неможливо достатньо забезпечити лише на рівні міста. Це повинно відбуватися паралельно із державною підтримкою.

Ключовим досвідом, на нашу думку є імплантація в країну профільної освіти, оскільки це надає можливість вибору свого майбутнього профілю та в перспективі допомагає та виховує спеціаліста в роботі. В такій концепції учень чи учениця отримує не базовий пакет теорії, одноманітний та загальний, а реальний «soft skills».

Розглянемо моделі країн, які є лідерами в освіті. Німецька модель. У цій моделі не всі учні отримують атестат. Німецькі здобувачі освіти вибирають для себе профіль навчання і дедалі прямують за підготовленою програмою від місцевих органів. Ця модель профільного навчання не є гнучкою, проте вона застосовує метод проєктів, що надають можливість отримати потрібні для потенційного працевлаштування, – «soft skills».

Попри це там працюють профільні школи 3-ох різних типів:

– *Hauptschule* – середня школа: там виховують робітників та ремісників. Випускники з цієї школи мають можливість на працевлаштування, також є варіант продовження навчання, проте ті, які отримали найкращі результати.

– *Realschule* – допоміжна школа, має за мету надання академічних знань, але в основі концентруються на вивченні практичних, фахових професіях.

– *Gymnasium* – гімназії – це найпрестижній із вище згаданих варіантів освіти в Німеччині.

Має поділ на 2 рівні:

1. класичну середню школу;

2. "вищу школу", за терміном два - три роки яка надає атестат, із яким є право поступати у вищий навчальний заклад [33].

Забезпечення належного інформаційного рівня наукової та інноваційної галузі Німеччини постійно перебувають під пильним наглядом уряду. Оскільки «bundeskabinett» дотримується думки що розвиток інформаційної сфери є ключовим фактором стрімкого економічного і науково-технічного прогресу федерації та закріплює її позицій на міжнародній арені.

Головних набувачів інформаційних матеріалів цієї галузі можна об'єднати у такі групи (рис. 1.3):

Рис. 1.3 Групи головних набувачів спеціальної інформації інноваційного піднесення Німеччини

Джерело: [29].

- наукові організації та вищі навчальні заклади, що забезпечують розвиток інноваційного середовища або вивчають процеси створення і розвитку інноваційних кластерів та інших структур;
- інноваційні компанії, підприємства, венчурні фонди та інші учасники ринку інновацій;
- органи державного управління національного, регіонального та місцевого рівнів, які виконують функції координаторів інноваційних процесів у сфері економіки Німеччини.

Для нашого міста слід сконцентрувати увагу на дуальну форму навчання в місті Мюнхені землі Баварія. Оскільки саме це місто має репутацію передових позицій у розрізі освіти, науки та інновацій. Також вони часто влаштовують міжнародні зустрічі для обміну навичками та запрошують на курси іноземних студентів, після отримання диплому магістра. Всі ці інструменти могли б гармонійно втілитись у заклади вищої освіти нашого міста [30].

У французькій старшій профільній школі діє поділ на 3 типи закладів: загальноосвітні, технологічні та професійні ліцеї. Загальноосвітні та технологічні зосереджують молодь на отримання вищої освіти в університетах та спеціалізованих вищих навчальних закладах, але спрямування у них різняться:

- Загальноосвітні ліцеї акцентують увагу на економіку, літературу, математику і прикладні науки. Окрім дисциплін за спрямуванням, в цих закладах освіти викладається латинська і давньогрецька і 2-3 теперішні зарубіжні мови, історія мистецтв, фізкультура та інформатика.

- Технологічні ліцеї спрямовуються на менеджмент (підприємств, готельний), медицині, екології, сільському господарстві, хореографії, музиці. Також обов'язковим тут є вивчення 2-ох іноземних мов, інформатика, історії мистецтв, фізичної культури та спорту.

- Професійні ліцеї мають на меті надання першої професії без подальшого навчання в університеті [33].

Органи державного управління Франції реалізують суцільний контроль над піднесенням державної системи НТІ, виявляють недоліки в інформаційному забезпеченні вітчизняних вчених і фахівців-практиків і вживають заходів для їхнього усунення, зокрема здійснюють:

- координацію можливостей держави, суспільства і бізнесу щодо розвитку та вдосконалення системи НТІ;

- структурну перебудову (за потреби) національної системи НТІ, заснування нових державних органів НТІ;
- Розроблення та фінансування відповідних програм розвитку [21].

Взаємодія всіх інституцій, що здійснюють інформаційне забезпечення інноваційної діяльності Франції представлено у рис. 1. 4.

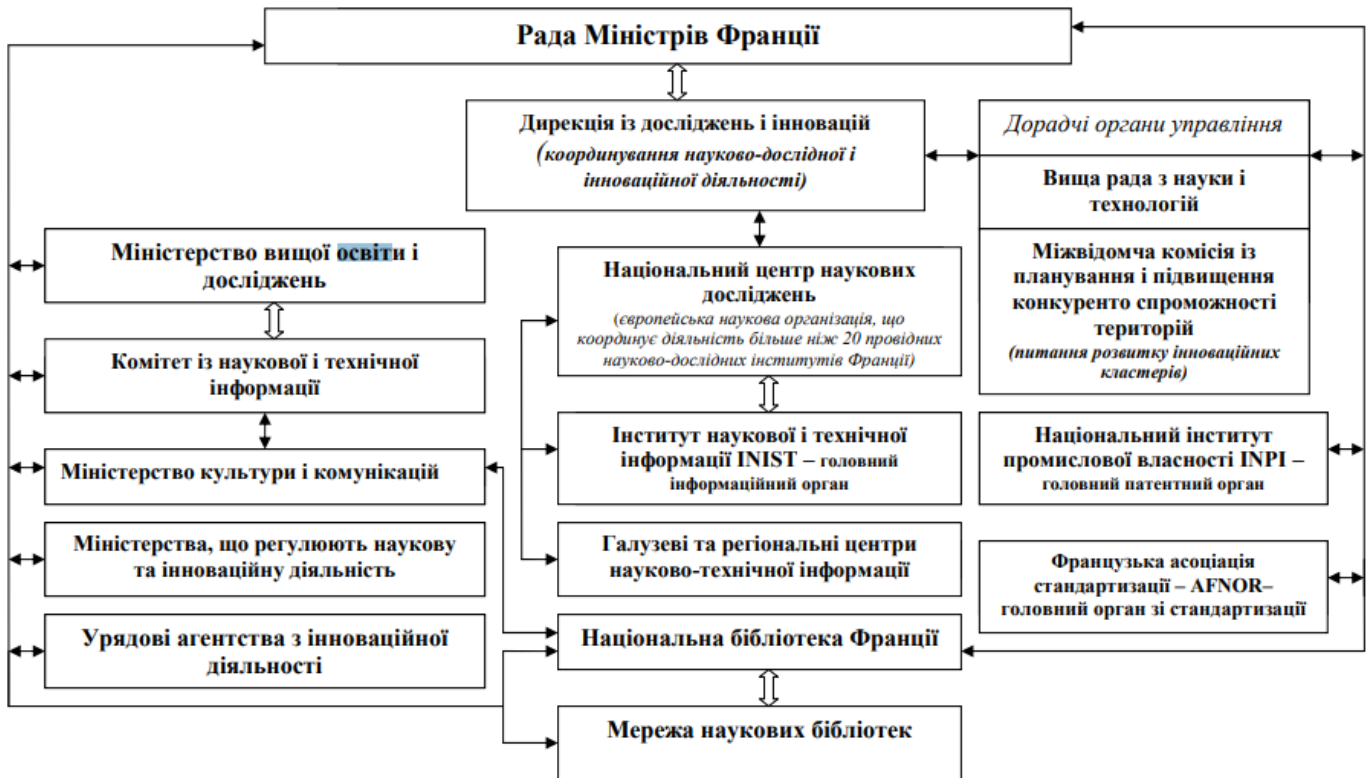

Рис.1.4 Взаємодія всіх інституцій, що здійснюють інформаційне забезпечення інноваційної діяльності Франції

Джерело: [37].

Досить цікавим також є досвід Парижу, який пропонує систему навчання «VI- DUEG» – ця система надає можливість опанувати відразу 2 спеціальності межуючих між собою. У кожного закладу вищої освіти ця система є індивідуальна та складається самостійно, перевага цієї системи у раціональному використанні часу та отриманні на виході спеціаліста з широким спектром знань.

Останнім часом, на слуху освіта Фінляндії, в багатьох країнах вона навіть є прикладом. Уже в 1970-ому році "фінська модель" освіти поступово

реформувалася та отримувала визнання унікальної освіти. Все це провокувало високий рівень продуктивності системи надання освіти і саме профільна освіта відіграла ключову роль, у шляху до цієї формації.

Профільна школа має трьох річний строк, проте провідним у цій освіті є свобода для учнів, оскільки вона самі складають розклад, обирають динаміку навчання, кількість та зміст навчальних курсів. Звичайно все це діє в тандемі з обов'язковими дисциплінами: фінська мова, іноземні мови, фізика, хімія, біологія та інші. Як ми зазначали раніше, термін навчання діє три роки, але коли маєте бажання його можна прискорити та пройти за 2 роки, або ж зменшити темп і динаміку навантаження та опанувати за 4 роки [16; 53].

Також вважаємо за необхідне, виділити місто Турку, яке будемо брати за основу інноваційного досвіду в освіті. University of Turku – це міжнародний науково-дослідний університет, який базується на інноваційних підходах та міждисциплінарних дослідженнях. Їх основна задача в освітньому процесі – це дослідницька робота, з метою покращення майбутнього. Дослідження є багатопрофільними та міжнародними, акцентовані на щось нове та інноваційне [4].

Тематика досліджень направлена у 6 напрямках:

- Біорізноманіття та стійкість;
- Майбутні технології та цифрове суспільство;
- Культурна пам'ять та соціальні зміни;
- Діти, молодь та навчання;
- Здоров'я, діагностика та розробка ліків;
- Морські дослідження.

Підбивши підсумки можна затвердити, що освіта є ключовим елементом інноваційного розвитку міста та країни. Розвиток освітнього потенціалу інноваційного міста, на належному рівні, неможливо досягнути без державної підтримки. Оскільки це повинен бути синхронний процес.

Також необхідно реалізовувати цей процес, опираючись на європейський досвід, оскільки саме європейські країни та окремі їхні міста, продемонстрували найбільшу ефективність своїх інноваційних інструментів.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

2.1 Аналіз основних показників розвитку освітнього потенціалу міста

Освіта міста Хмельницького є відкритою системою. Прозорість системи освіти фаворизує залученню різноманітних громадських інститутів, застосування несхожих між собою форм взаємодії суб'єктів системи при широкому громадському обговоренні питань і проблем освіти. Усі навчальні заклади зобов'язані ставати усе більш відкритими та зрозумілими для громадськості, з'єднувати зусилля суспільства. Теперішній розвиток сфери освіти реалізовується в значній мірі, через активну позицію суспільства. Разом із громадою було запроваджено утворення системи справедливої оцінки якості освіти включаючи усі ступені, з попередньою перевіркою показників рейтингу закладів освіти [36].

Відповідно до законодавства України органи місцевого самоврядування мають право реалізовувати свої повноваження у сферах охорони здоров'я, молодіжної політики, культури, фізкультури і спорту та освіти [40]. На місцевому рівні можуть прийматися локальні акти, що впливають на організацію діяльності міста у тому числі й закладів освіти [24].

Станом на початок навчального 2021 року, мережа закладів дошкільної освіти Хмельницької міської територіальної громади складається із 65 закладів, з них 54 – комунальних, 6 – приватних, а також у складі НВО/НВК – 5.

У місті Хмельницькому кількість дітей віком від 0 до 6 років становить 18898, з них: від 0 до 4 років – 11225; п'ятирічки – 3673; шестирічки – 3663. Ситуацією на 01.10.2021 року освіта у дошкільних закладах вивчала 13435 дітей їх вік становив від 2 до 6 років. Порівняльна таблиця за останні два роки, наочно продемонструє показники табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Порівняння закладів дошкільної освіти за останні 2 роки

Рік	Кількість закладів дошкільної освіти	Кількість місць у закладах дошкільної освіти	Кількість осіб у закладах дошкільної освіти	Охоплення дітей закладами дошкільної освіти, відсотків до кількості дітей відповідного віку
2019	14,8	1155	1230	63.
2020	15,3	1153	1151	58.

Примітка складено автором за даними [10].

З 2017 по 2021 роки змоги мінімізувати суспільну напругу відносно забезпечення дітей у дошкільні освітні установи. Задля цього було здійснено розширення мережі дошкільної освіти. А саме побудовано Хмельницький заклад дошкільної освіти № 9 «Кобзарик», Хмельницький заклад дошкільної освіти № 7 «Козачок», Хмельницький заклад дошкільної освіти № 2 «Соколятко», реставровано Хмельницький заклад дошкільної освіти № 3 «Світлячок», на баланс Департаменту, в комунальну власність передано Хмельницький заклад дошкільної освіти № 55 «Намистинка».

У 2022-2026 роках заплановано ряд робіт, стосовно реалізації основних елементів дошкільної освіти, яким необхідні проведення методичних робіт з педагогами, втілення сучасних, новаторських навчальних програм, фінансування матеріально-технічної бази – все це створює сприятливе середовище придатне для дошкільної освіти [43].

За даними Хмельницької міської ради, у місті станом на 2021 рік кількість усіх навчальних закладах 56 одиниць, учнів 39 тисяч дітей, вчителів 16 348.

Освіта міста складається із наступних закладів:

- ліцеї – 7 (у тому числі обласний),
- колегіум – 1,
- гімназії – 6,
- приватні школи – 3,

- навчально-виховні комплекси – 9,
- навчально-виховні об'єднання – 4,
- спеціалізовані школи – 9,
- загальноосвітні школи – 11,
- початкова школа – 1;
- філії – 3;
- спеціальні школи – 2,

Усі заклади освіти громади перейшли на п'ятиденний режим роботи. Поступово здійснюється перехід на навчання в одну зміну внаслідок упорядкування загальної мережі класів та оптимального використання шкільних приміщень [44].

Протягом 2017-2021 років з метою розширення доступу дітей до початкової освіти було побудовано початкову школу № 1 на Озерній, добудовано навчальний корпус НВК №10, НВО № 1 та ліцею № 17. Враховуючи збільшення кількості дітей шкільного віку, стан будівель навчальних закладів, що побудовані 30-50 років тому, освітня інфраструктура потребує суттєвого оновлення.

За останні 5 років вдалося суттєво оновити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти, покращити забезпечення шкіл сучасним інформаційно-технологічним обладнанням, здійснити ремонт покрівлі, харчоблоків, асфальтового покриття, замінити віконні блоки, системи освітлення; частково оснащувати заклади сучасним обладнанням (комп'ютерні класи та мультимедійні комплекси, спортінвентар).

За даними Державної служби статистики України, у місті Хмельницькому, випуск фахівців із ЗФПО у 2020 році за освітньо-кваліфікаційними рівнями (освітньо-професійними ступенями) складає 590 осіб із них 153 жінки. Викладацький склад, включає у себе 10 науково-педагогічних працівників, серед них 9 кандидатів наук та двоє із вченим званням доцент та 196 педагогічних працівників, серед яких 1 доктор філософії і доктор наук, 21 кандидат наук та 9 мають звання доцент.

Станом на 06.09.2021 у місті Хмельницькому року профільним навчанням охоплено 3898 учнів 10-11 класів, що становить 99,5% від загальної кількості учнів, які навчаються в старшій школі. Найбільша кількість учнів навчається за філологічним (48,6%), суспільно-гуманітарним (23,6%), природничо-математичним (16,1%) профілем; проте 5,9% школярів не визначилися з профілем, а тому навчаються за універсальним профілем [14]. За даними Державної служби статистики України у місті Хмельницькому мають місце такі показники діяльності закладів вищої освіти (табл. 2.2.).

Таблиця 2.2

Дані статистики, щодо закладів вищої освіти

Кількість закладів вищої освіти	З них засновані на державній формі власності	Кількість студентів	З них навчаються за рахунок коштів бюджету	З них навчаються за рахунок коштів контракту	Денна форма навчання	Заочна форма навчання	Дистанційна Форма навчання
18	7	25 308	11 500	13 807	18 569	6 385	354
Наукові-педагогічні працівники							
2 404 особи							
Науковий ступінь				Вчене звання			
Доктор філософії	Кандидат наук	Доктор наук	СНС		Доцента	Професора	
4	1 458	330	10		1 053	223	
Наукові працівники							
11 осіб							
Науковий ступінь				Вчене звання			
Доктор філософії	Кандидат наук	Доктор наук	СНС		Доцента	Професора	
-	5	3	-		1	3	
Педагогічні працівники							
938 осіб							
Науковий ступінь				Вченні звання			
Доктор філософії	Кандидат наук	Доктор наук	СНС		Доцента	Професора	
-	18	-	-		4	-	

Примітка складено автором за даними [11].

Також доцільно згадати про науково-дослідну діяльність у закладах вищої освіти, яку так часто спостерігали, коли розглядали європейський досвід в окремих містах та країнах Європи. В нашому місті міститься науково-дослідницька частина, як окремий підрозділ в організаційній структурі Хмельницького національного університету.

Науково-дослідна частина створена з метою реалізації науково-дослідницьких робіт і практик, експериментів та винаходів задля їх подальшого втілення їх, як сучасних конкурентоспроможних продуктів, для підтримки інноваційного розвитку громадськості, вивчення спеціалістів практичного типу, покращення викладацького складу, наукових робітників, спонукання до привабливих ринкових відносин.

Важливим елементом освітнього потенціалу також виступає інклюзивне навчання. Ситуація на 1 жовтня 2021 року, щодо інклюзивного навчання наступна – 11921 дитина з особливими потребами, з них: 9795 дітей які припадають на шкільні роки, що становить 25,4% від всієї кількості школярів (38586 учнів). Максимальний відсоток від всієї кількості дітей з індивідуальними потребами – це діти, які мають потреби опорно-рухового апарату (35,0 %), з порушенням зору (34,6 %), важкими порушеннями мовлення (8,0 %); 2126 дітей дошкільного віку, це 15,9 % від всієї кількості (13369 дітей) [9].

Для підтримки однакового доступу до якісної освіти дітей з індивідуальними потребами, залучають до навчання в інклюзивних класах. Ситуація стосовно інклюзивного навчання на 1 жовтня 2021 року наступна, у місті Хмельницькому працює 32 установи загальної середньої освіти (297 учнів з індивідуальними потребами) та 24 установи дошкільної освіти (234 дитини з індивідуальними потребами) [36].

Станом на 01.10.2021 року для 176 учнів організовано індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, з них: 3 учня на екстернатній формі, 43 на сімейній формі, 130 учнів на педагогічному патронажі [44].

Ще одним важливим елементом освітнього потенціалу виступає позашкільна освіта. Заклади позашкільної освіти сприяють професійному самовизначенню і творчій самореалізації дітей. Результатами роботи всіх закладів позашкільної освіти громади є їх значні досягнення, адже декілька років поспіль місто Хмельницький утримує першість за результативністю представлення області на всеукраїнських та міжнародних масових заходах [20].

Проте в системі позашкільної освіти існують такі проблеми:

- низька участь дітей середньої та старшої школи у процес позашкільної освіти;
- низька кількість та якість програм для дітей середньої та старшої школи, в загальному йде акцентування на інтереси й потреби малих дітей та підлітків.

Розв'язання зазначених проблем формулюватиме ознаки та зміст організаційних заходів.

Проаналізувавши показники освіти міста Хмельницького у всіх площинах та ступенях, можна дійти висновку та поставити наступні завдання:

Дошкільна освіта за останні 5 років досягла хорошого розвитку та було знято соціальну напругу, внаслідок відкриття та реконструкції нових закладів. Також потрібно не зупинятися на досягнутому та виконати завдання, що були поставлені до 2026 року.

Середня освіта за останні 5 років, покращила матеріально-технічну базу, оновила за рахунок оснащення інформаційно-технічним забезпеченням, також було відкрито нові заклади освіти. Проте досить багато шкіл уже потребують реконструкції, оскільки їм понад 30 років.

Профільна освіта у місті – це практично освіта у 10 та 11 класах, оскільки вона охоплює 99,5%. Профільна освіта потребує додаткового інвестування та є завданням, яке необхідно вирішувати та розвивати.

Актуальні течії залучення вищих навчальних закладів у інноваційний розвиток міста, формулюють багатообіцяючі галузі їх взаємодії:

- участь у рішенні дипломатичних завдань міста;
- участь у піднесенні економіки міста;
- участь у допомозі суспільних проблем міста;
- участь у наукомісткому та інноваційному вдосконаленні міста.

Але для реалізації цієї взаємодії є бар'єри. Вони поділяються на зовнішні та внутрішні:

1. Зовнішні:

- низьке матеріально-технічне забезпечення для практик науково-дослідних робіт і розробок;
- малопродуктивні бюджетні інвестування у наукові дослідження;
- слабкий взаємозв'язок між державою та владою на місцях (розбіжність поглядів);

- слабкий імідж та несприятливий інвестиційний клімат.

2. . Внутрішні:

- брак кадрів;
- неформальні відносини, що мають негативний ефект;
- вищі навчальні заклади більше опиратимуться на старі шляхи що простіші та перевірені часом, ніж на вимоги суспільства та створення нового [47].

Розвиток інклюзивного навчання також є важливим завданням для нашого міста, збільшення класів та матеріально-технічного забезпечення для дітей з особливими потребами є основним для розвитку цієї форми навчання.

Також додаткові загальні завдання та проблеми які потрібно вирішити:

1. Подальшого вдосконалення системи мотивації, яка спрямована на підвищення громадської і професійної майстерності педагогів.

2. Втілення заходів спрямованих на покращення системи освіти громади.

3. Викладач із консервативними поглядами та знаннями, який нехтує та ігнорує пізнання й використання нових інструментів, прийомів чи методів у своїй роботі. Такі педагоги не зможуть в умовах науково-технічного прогресу надати необхідні знання своїм учням [26].

Отже, освіта у нашому місті на досить середньому рівні, звичайно за останні 5 років зміни відбувалися позитивні й практично у всіх галузях. Проте є ще досить багато проблем, які необхідно вирішувати, негативних тенденцій таких як скорочення абітурієнтів та імідж закладів вищої освіти, ну і розвиток та створення нових напрямків та концепцій в освіті користуючись зразком європейського досвіду.

Сьогодні такою освітою повинна стати тільки інноваційна. Тільки нестандартне мислення індивіда стає активним суб'єктом суспільних відносин [52].

Проте слід пам'ятати, що при налагодженні та розвитку втілення навчальних закладів, як фундаменту в інноваційний процес міста, потрібно обов'язково застосовувати ефективний європейський та міжнародний досвід у розв'язанні тотожних проблем. Але непотрібно забувати про особливості територіально-економічного напрямку нашої країни, щоб раціонально втілювати акумульований освітньо-інноваційний потенціал та створювати модель економіки новітнього виду.

2.2 Оцінка освітнього потенціалу як чинника забезпечення інноваційного розвитку міста

Інноваційність слід сприймати як щось відкрите, нове та демократичне на фундаменті якого лежить освіта. Інноваційність – це дещо ширше ніж просто концентрація нового в усіх аспектах сприйняття.

Щодо рейтингу інновацій то Україна за різними джерелами має займає різні позиції: про рейтинги Ви говорите в другому розділі, звідси забрати і перенести в другий розділ.

- У міжнародному рейтингу стосовно інновацій наша країна зайняла 45 місце, таким чином ми стали кращими у цьому показнику за такі країни як Румунія та Росія [31].

- За даними всесвітньої організації інтелектуальної власності, яка презентувала Global index innovation за 2021, Україна займає 49 місце. У рейтинг входить 130 країн. Оцінювання опиралося на критерії людського капіталу, заклади освіти, технології та творчий результат. Цей індекс дав зрозуміти, що в окремих галузях – інновації все ще успішно розвиваються, попри негативні зовнішні та внутрішні фактори, які як пандемія, загальний економічний спад [3].

Розглянувши основні показники роботи закладів освіти у місті Хмельницький та визнавши інноваційність, як інструмент розвитку сучасної освіти, перейдемо до розгляду показників інноваційної активності підприємств міста.

Розпочнемо із кількості інноваційно-активних підприємств, станом на 2018-2020 рік їх кількість становить 50, хоча ще з 2016-2018 їх було на 116 більше. Тобто скорочення відбулося на 69,87%.

Також із цих 50 підприємств, 33 підприємства впроваджували нову продукцію, 40 підприємств нові інноваційні процеси, 14 підприємств нові інноваційні методи та 18 нові методи маркетингу. В порівнянні з тим самим проміжком 2016-2018 року ці значення були відповідно: 30, 40, 69, 107.

З цих даних спостерігаємо зниження активності інноваційних підприємств та застосування ними інноваційних інструментів.

Наступним показником візьмемо обсяг реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг). Показники розглянемо у вигляді таблиці 2.3.

Проглянувши таблицю, можна дійти висновку, що обсяг реалізованої інноваційної продукції у місті Хмельницькому має позитивну динаміку [10].

Також для більш детального відображення інноваційної активності у місті Хмельницькому, слід розглянути етапи формування індустріального парку. Цей проект на слуху майже у кожного пересічного містянина й уже не

перший рік. Починаючи з 2013 року, були натяки, на створення цього проєкту. Проте тільки після декількох років, був прогноз, про реалізацію плану ув 2020 році. Там планували запрацювати виробництва із трьома галузями промисловості.

Таблиця 2.3

Обсяг реалізованої інноваційної продукції

Обсяг реалізованої інноваційної продукції						Із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції			
Тис. грн.		% до загального обсягу реалізованої продукції підприємств відповідного регіону		% до загального обсягу реалізованої продукції інноваційно активних підприємств		Обсяг реалізованої інноваційної продукції нової для ринку		Обсяг реалізованої інноваційної продукції нової лише для підприємства	
2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020
22687,0	584397,0	0,0	1,0	0,1	7,2	к/с	16630,2	к/с	567766,8

Примітка складено автором за даними: [11].

Чому таке велике значення ми приділяємо саме цьому проєкту, оскільки ми повністю погоджуємося із думкою Ржепівського В. В., який у своїй праці, запевняв, що між наукою та інноваціями існує замкнутий цикл: оскільки для того, щоб реалізувати розвиток інноваційності в економіці та таким чином вийти із фази стагнації й занепаду, необхідні науко-дослідні підприємства, як матимуть змогу конкурувати для початку на внутрішньому ринку [47].

Для цього необхідні теперішні кадри, ініціатори та носії новаторських думок, вони могли б вирощуватися в наших вузах, при умові їх належного та відповідного рівня. Ці люди володіли б широкими знаннями про нові технології та могли б ініціювати створення нових ідей, концепцій, методів та інше. За браком освітньо-інноваційного потенціалу кадрів, шукаються прості та перевірені часом рішення, а не створення чи хоча б прагнення до створення чогось нового.

У нашому місті за останні роки ми спостерігаємо скорочення абітурієнтів, здобувачів освіти та самих закладів освіти. Однією із причин

цього є демографічна ситуація в країні та нашому місті. Ще однією неформальною причиною на нашу суб'єктивну думку є слабкий імідж мережі закладів освіти в нашому місті, особливо вищих навчальних закладів.

Якщо говорити про види міграції, то за характерними даними існує такий вид, як за причинами та мотивами міграції, і саме сюди відноситься освітня міграція.

Освітня міграція – це міграція мета якої, є здобуття освіти. Такий вид міграції, має чіткі рамки часу: з моменту вступу здобувача освіти у навчальний заклад, до закінчення ним цього ж закладу. Під час цього процесу студент отримує нові знання та досвід.

Також необхідно зазначити, що освітня міграція за темпоральністю відноситься до тимчасових, а саме до маятникових.

Проте, на нашу думку є різниця між звичайною маятковою міграцією і освітньою міграцією.

Один із різновидів непостійних міграцій – маятникові – це, наприклад постійні переміщення у мегаполісах пов'язаних із роботою. Сезонні міграції – переїзд по роботі на короткостроковий відрізок часу. В рамках нашого міста є доволі розповсюдженими сезонні міграції [27].

Тобто ми бачимо, що маяткова міграція, має на меті не постійну та короткострокове відрядження, часові рамки якого: від 1 дня – до 3 місяців.

А освітня міграція триває понад 4 роки і за цей час здобувач освіти, має великі шанси знайти роботу, створити сім'ю, або ж просто має намір залишитися у місті, де він навчається.

Цим і відрізняється освітня міграція. А тепер визначивши різницю, слід наочно зобразити наслідки освітньої міграції для міста і для країни в цілому (табл. 2.3).

Як правило, така міграція в більшою мірою характерна для розвинених країн, в тому числі і для Європейського союзу.

Перейдемо до іміджу закладів вищої освіти нашого міста.

Таблиця 3.1

Наслідки впливу освітньої міграції

Критерій впливу	Вплив на рівні міста.	Вплив на рівні держави
Освітній ринок, освітній потенціал	Ринок освітніх послуг розвивається, є рентабельним бізнесом. Зростає якість освітніх послуг, інструментів.	
Інноваційний	Можливість залучення до новітніх освітніх технологій, знань та інновацій.	Розвиток науково-технічного потенціалу країни, через отримання висококваліфікованих кадрів.
Науковий	Розширення міждержавних наукових контактів. Міжнародна конкурентоспроможність.	
Галузевий	Розвиток наукоємніших галузей, створення наукових підприємств.	Розширення міждержавних наукових контактів
Культурний	Вхід до світової культури і європейських цінностей.	
Ринок праці	Позитивний наслідок: отримання фахівців з високим рівнем знань. Негативний наслідок: нестача спеціалістів на ринку праці, дисбаланс ринку праці.	Позитивний наслідок: забезпечення висококваліфікованими кадрами. Негативний наслідок: посилення напруженості на ринку праці, підвищення конкуренції.
Демографічний	Негативний наслідок: старіння міста, через відтік людей. Позитивний наслідок: розвиток міста, через притік людей.	Позитивний наслідок: оптимізація демографічної структури населення.

Примітка складено автором за даними: [9].

Рейтинг закладів вищої освіти у Хмельницькому (за 2021 рік):

1. Хмельницький національний університет (посідає 67 місце);
2. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова (посідає 156 місце);
3. Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького (посідає 167 місце) [46].

Можемо спостерігати досить низький рівень, ні один із ВНЗ не входить навіть у топ 50, що спричиняє додаткову кризу абітурієнтів, не зважаючи на демографічну ситуацію.

Тому проект індустріального парку це хороший старт для розвитку інноваційності та вирішення проблем з освітньою міграцією.

Індустріальний парк – це спеціальна ділянка землі, створена з метою базування в собі підприємств індустріального сектору в основі якої

концентрується переробна галузь. Ця територія повинна відповідати всім вимогам та бути оснащена інфраструктурою, такою як, електро-, газо- та водопостачанням. Виробництва індустріального парку мають додаткові функції, вони зазвичай працюють у галузі телекомунікацій та інформації й також здійснюють наукову та дослідницьку практику.

Побудова, функціонування та закриття індустріальних парків суворо передбачені законом, який був прийнятий у 2012 році. У випадках коли для матеріально-технічного забезпечення, необхідні комплектуючі, що не виготовляється в Україні та не виступає підакцизним, привозяться із іноземних країн та не сплачують за них мито [6]. Був уже навіть проведений конкурс на керуючу компанії цього проєкту. І перемогло товариство з обмеженою відповідальністю «Керуюча компанія «Міський індустріальний парк Хмельницького»».

Міський голова Олександр Симчишин зазначив, що держава дала обіцянку виділити 2,5 млрд. грн на індустріальні парки, і наш парк буде намагатися отримати 100-150 млн. грн. За оцінкою мера цих коштів вистачило б для створення електро-, газо- та водопостачання. Також він наголосив на тому, як було б добре мати еко-доріжку для внутрішніх та міжнародних інвесторів [34].

З свіжих новин про індустріальний парк це заява 9 березня цього року Сергія Гамалія: «Хмельниччина повністю налаштована до приєднання промислових об'єктів з інших областей».

Опираючись на його слова, через ситуацію в країні біля 100 виробництв, готові та бажають перевести свою промисловість із воєнних зон. Звичайно необхідно провести оцінку організацій роботи цих виробництв у Хмельницькому. Це дає всі можливості на створення індустріального парку, за словами Сергія Гамалія [17].

Метою ініціації розбудови індустріального парку «Хмельницький» виступає створення процесів продуктивного виконання практичних етапів із формування могутніх інноваційно-технологічних вузлів у місті

Хмельницькому за рахунок створення передової профільної інфраструктури на визначеній ділянці, заохочення до інвестиційної науково-дослідній праці та покращення інвестиційного іміджу міста.

Завданням цього проєкту є поштовх індустріального сектору, збільшення привабливості інфраструктури для інвестицій, задоволення безробітних на ринку праці, укріплення економічних і соціальних позицій та їх потенціалу, додаткова прибавка до місцевого бюджету.

Хочеться відзначити, що працювати на проєкті у більшості будуть жителі міста, територіальних громад, незалежно від виробництв, що там знаходяться. Це означає що проєкт, несе в собі дуже велике значення, у розрізі нашого міста і регіону, оскільки індустріальний парк матиме вагомий вплив на розвиток економіки нашого міста та області.

Створення проєкту парку у нашому місті, дозволяє втілити стратегічну ціль, що зазначена у Стратегії розвитку міста Хмельницького до 2025 року, та прийнята рішенням сесії Хмельницької міської ради №2 від 31.05.2017 року, – розширення точок економічного зростання.

Заснування та організація роботи проєкту індустріального парку допоможе для вирішення переліку цілей у межах міста:

- створення та формування можливостей розквіту індустрії у місті Хмельницькому;
- позитивна динаміка інноваційної активності;
- започаткування та розширення нових інвестицій, формування середовища з сприятливим та привабливим кліматом;
- скорочення безробіття в місті;
- посилення спільної праці між усіма сторонами золотого трикутника держави.

Приклади виробництв відповідно до пріоритетних напрямів:

- текстильне підприємство;
- ткацьке підприємство, виробництво одягу;

- підприємство текстильної продукції, підприємство електричного оснащення;
- підприємство електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільного та контрольного спорядження;
- виробнича установа із батареями і акумуляторами;
- підприємство із виробництвом кабелів і електромонтажних інструментів, проводів, електричного освітлювального устаткування виготовлення пристроїв із побутовим значенням;
- виготовлення електричного обладнання, для землеробки;
- виготовлення продуктів для харчування;
- біоенергетичні технології та консервування продуктів;
- підприємство із борошномельно-круп'яної індустрії виготовлення інших продуктів харчування [25].

Проаналізувавши програму економічного та соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021 рік, можна виокремити головні цілі та завдання, що були визначені у сфері освіти та інновацій табл. 2.4 у додатку Б [43].

Проаналізувавши таблицю у додатку Б та порівнявши її з звітом про виконання програми економічного та соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021 рік, що зазначена у додатку В (табл. 2.5), рівень виконання програма на нашу думку є задовільним [50].

При цьому по стратегії економічного та соціального розвитку, динаміці розвитку інноваційної діяльності, в тому числі у сфері освіти і науки міста, можна затвердити, що місто Хмельницький розвиває освітній потенціал, завдяки втілення інновацій в усі галузі життя, проте ці втілення є досить обмеженими та потребують набагато більшої концентрації увагу. Щоб досягти у нашому місті інноваційний розвиток внаслідок розвитку освіти, необхідно виконати ряд завдань та викликів для закладів освіти за рахунок джерел їх фінансування та підтримки. Також необхідно реалізовувати проекти із науково-дослідним ядром типу індустріального парку.

РОЗДІЛ 3

УДОСОКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МІСТА

3.1 Обґрунтування освітніх інструментів забезпечення інноваційного розвитку міста

Якість освіти, її інструментів та послуг, виступає ядром зосередження людської уваги, тому що вбачає в собі фундамент соціального та економічного розвитку села, селища, міста та держави. В епоху стрімкого розвитку науки, в час розквіту цифрових технологій, освіта та освітні інструменти мають особливе значення для втілення сучасних технологій та забезпечення інноваційного розвитку міста. Для нашого міста – це не є виключенням. Оскільки високий рівень кваліфікації, компетенції та навичок, що користуються попитом на ринку праці – це основний чинник будування людського капіталу, що в свою чергу забезпечує інноваційний розвиток. Оскільки людський капітал та забезпечення інноваційного розвитку міста є фактором, який створює міжнародну конкурентоспроможність.

Якщо задуматись, то зараз дуже важко уявити собі навчання без електронної пошти, платформ із завданнями, відеоуроків, онлайн-конференцій, чатів, електронних бібліотек, журналів та інших високотехнологічних програм, гаджетів та навіть елементарного інтернету.

Хоча ще 10 – 15 років тому, всі ці інструменти були абсолютно закриті для викладачів та учнів, студентів.

Про що це свідчить, що з розвитком та прогресом освіти, способів її викладання, залучаються інноваційні методи, технології та явища – це в надалі впливає на загальний рівень володіння технологіями та знань у суспільстві.

Всі ці явища породжують тенденції інновацій, розробок, новаторських ідей, які надалі із розвитком освіти та розширенням її інструментарію, провокують нові ідеї та розробки. Тобто це є певний спіральний цикл, який для кращого розуміння ми наочно зобразимо у рис. 3.2.

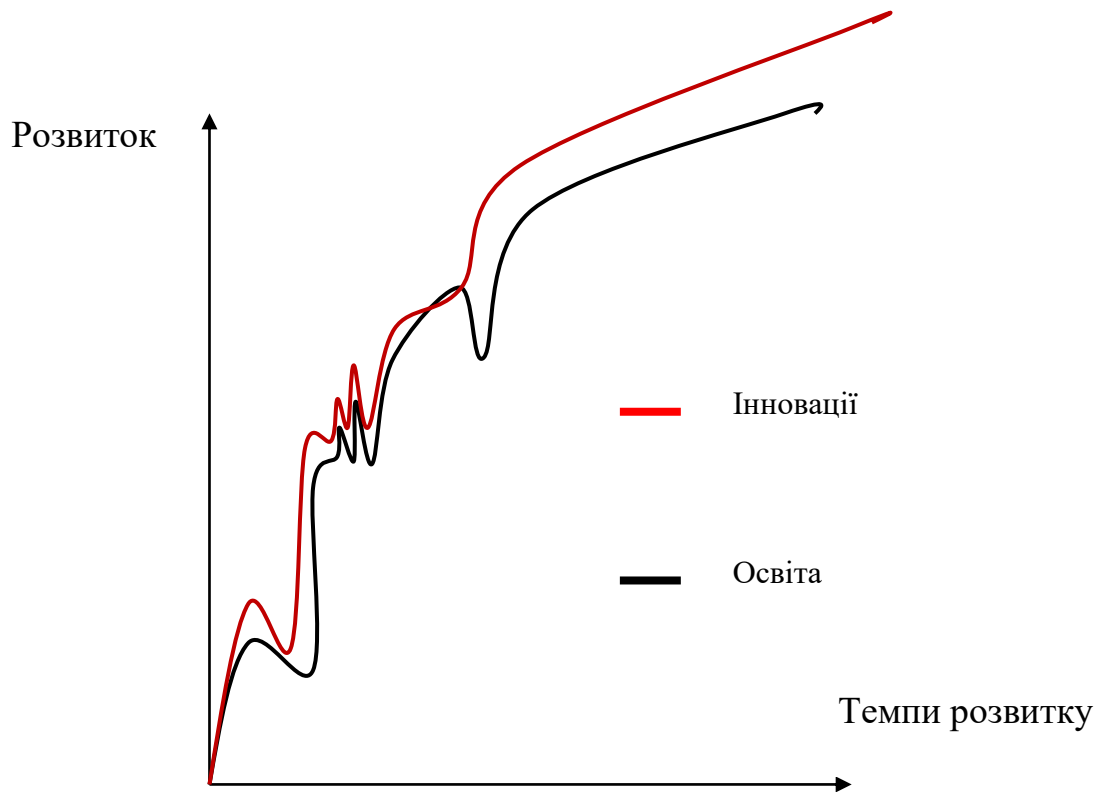

Рис. 3.2 Взаємозв'язок освіти та інновацій

Примітка. Складено автором.

Поміж нинішніх концепцій до розвитку освітньо-інноваційного потенціалу. Найменш дослідженим є системний підхід, хоча він вивчає це явище як єдину систему складових у комплексі взаємовідносин і зв'язків.

Застосування цього підходу до розвитку освітньо-інноваційного потенціалу, проектує взаємозалежність усіх складових, проте ми сконцентруємо свою увагу на кадрах, тому що зв'язок між персоналом та більшістю складових є ключовим у системі розвитку цього явища.

Насамперед організаціям, які зосередженні на інноваційній практиці, необхідно акцентувати свій погляд на формування компетентної та кваліфікованої команди (кадрів), тому що констатований факт, у наш час технології мають дуже стрімкий розвиток, на відміну від кадрів.

Через це вивчення кадрів має бути націлене на мінімізацію відставання в розвитку кадрів і технологій. Мінімізація відставання може бути реалізована внаслідок профільного та професійного навчання кадрів.

Вивчення кадрів належним чином, напряду залежить від системи профільного та професійно-технічного навчання. Ці заклади освіти мусять виховувати спеціалістів для внутрішнього ринку праці. Проте сьогодні різняться оскільки ці установи визначаються низьким рівнем підтримки держави, несучасним матеріально-технічним оснащенням. Тому в реаліях, що існують зараз, установи професійно-технічної освіти, не мають можливості виховувати спеціалістів із якісними знаннями та навичками [38].

Тепер перейдемо до ситуації в місті. За останні роки ми спостерігаємо скорочення абітурієнтів, здобувачів освіти та самих закладів освіти. Однією із причин цього є демографічна ситуація в країні та нашому місті. Ще однією неформальною причиною на нашу суб'єктивну думку є слабкий імідж мережі закладів освіти в нашому місті.

Оскільки система освіти, освітній потенціал будь-якої країни є важливим фактором розвитку інноваційно-інтелектуального потенціалу та інноваційного розвитку, чи то міста, чи то країни в цілому.

Перед розвитком освіти, як фундаментом розвитку інновацій, що ми з'ясували у минулих розділах, стоїть досить велика кількість викликів, що необхідно реалізувати.

Тому, Україні слід взяти до уваги досвід європейських країн, стосовно реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста. Також на основі цього досвіду сформувати стратегію інтелектуально-інноваційного розвитку.

В основі якої, розвиток самої освіти та науки, інтегрувати завдяки інформаційного суспільства, акцентуючи увагу на домінування розумової праці, змісту праці й структури зайнятості.

Слід також звернути увагу на розвиток телекомунікаційних технологій, розробка програмного забезпечення, насиченість послугами комп'ютерної

мережі Інтернет, що безумовно ми починаємо поступово спостерігати у наш час, проте це потрібно все більше розвивати та ні в якому разі не допустити застою у цих напрямках.

В Україні є ціль розбудови економіки, де нашу думку освітній потенціал інноваційного розвитку міста, забезпечення високоінтелектуальної праці, має стати стратегічним напрямом.

Пріоритетами напрямками розвитку закладів освіти та інновацій для інтеграції в європейську освіту та науку є:

- Покращити зміст та зробити акцент на якість закладів освіти, їх програм завдяки сприйняттю та імплементації сучасного інструментарію: навчальної програми, творчих авторських курсів, майстер-класів, коучів, тренінгів в поєднанні з всіма предметами;
- Створювати інтернаціональні науково-дослідні групи, що складатимуться з науковців, дослідників, промисловості, проектних установ та інших закладів для спільної роботи над базовими і прикладними проблемами в місті.
- Створення наукових, докторських робіт, спільно із зарубіжними навчальними установами та обмін студентами, для практики.
- Матеріальне та матеріально-технічне забезпечення проходження практики науковців, докторантів, педагогів, аспірантів та студентів у передових навчальних і наукових закладах зарубіжних країн принаймні 1 раз на 3 роки;
- Залучення до проведення лекцій, молодих людей з досвідом та нестандартним мисленням, щодо тих чи інших процесів і явищ. Проведення дискусій та намагання пошуку шляхів розв'язання проблем у занепадаючих галузях;
- Застосовувати власний і зарубіжний потенціал закладів освіти для формування та втілення в процес навчання, навички, успіхи та

досягнення іноземних шкіл та провідного досвіду зарубіжних колег у сфері науки та інновацій;

- Ініціювати проведення додаткових коучів, тренінгів та вебінарів стосовно підприємницького мислення в закладах вищої освіти;
- Розвиток цифрової грамотності, а саме проведення маркетингу, щодо послуг, інструментів, засобів, уроків, платформ, що уже існують та мають досить хорошу якість, проте їх реклама та просування на ринку освітніх послуг є досить низькою.

Також ми висвітлили значення розвитку профільної освіти в нашому місті, і надали рекомендації, які б адаптувалися у нашому місті. Синтез німецької і фінської моделі.

На нашу думку, це – та система, яка має високу ефективність в науково, економічно та інноваційно розвинених країнах світу.

Учні наших шкіл мали б змогу формувати свою індивідуальну освітню траєкторію – створювати свій власний навчальний план.

І якщо застосувати цю модель надалі для всіх міст то наша країна буде мати всі шанси стати успішною державою.

Для того, щоб удосконалити систему освіти та підняти імідж освітніх закладів у нашому місті слід втілити ряд наступних заходів:

- створити рівні умови надання освітніх послуг для всіх учнів, студентів;
- створити незалежне освітнє середовище, що відповідатиме міжнародним стандартам.

Для втілення зазначених заходів, необхідно виконати перелік завдань:

- Створити умови рівності доступу освіти та вдосконалення якості освітніх послуг;
- Подальше вдосконалення інклюзивної освіти.
- Створення середовища, тенденцій, умов та явищ, що сприяють самореалізації, самоорганізації та самовдосконалення;

- Забезпечити високий рівень якості та доступності освіти для кожного жителя міста;
- Навчальні заклади міста повинні бути сучасними, оснащені сучасним обладнанням та готують спеціалістів відповідно до потреб місцевого ринку праці;
- Створення доступної якісної дошкільної освіти;
- Створення конкурентоспроможного середовища якісної освіти та доступу до неї в сільській місцевості, завдяки вдосконалення мережі закладів початкової та середньої освіти;
- Забезпечити в школах технологічні умови навчання, включаючи інклюзивне, на базі інноваційних методів, підходів, технологій та матеріально-технічного оснащення;
- Вдосконалення матеріально-технічної складової та покращення структури закладів вищої, середньої та професійно-технічної освіти;
- Створення дуальної форми навчання, підготовки кваліфікованих кадрів;
- Запровадження середовища з умовами для самореалізації молоді та спонуканню до вибору майбутньої спеціальності;
- Збільшити кількість кваліфікованих вчителів, у тому числі шляхом міжнародного співробітництва у підготовці вчителів у країнах, що розвиваються.
- Збільшити кількість та реконструювати заклади освіти;
- Збільшити кількість залучення дітей у процесі дошкільної освіти;
- Створити, запровадити та розвивати у закладах освіти практику формування підприємницького мислення в учнів.

На думку Анни Петрової: «В нашій країні, на превеликий жаль, абсолютно відсутня практика, коли учні після закінчення школи, шукають себе в розробці певного проєкту, хоча в інших країнах це є досить популярно. Проте, я впевнена, оскільки вбачаю дуже великий потенціал в українських

дітях, щодо дієздатності ними створювати щось своє – навіть на сьогодні» [32].

Отже, освіта та освітній потенціал є ключовим елементом розвитку інноваційного міста. Особливу увагу в освіті на нашу думку слід приділяти, підготовці кваліфікаційних кадрів. Наше місто не є виключенням, оскільки заклади професійно-технічного спрямування мають тенденцію скорочення та характеризуються низьким рівнем матеріально-технічного оснащення.

Тому перед містом стоїть багато завдань в освіті, які необхідно реалізовувати задля розвитку спеціалістів, внаслідок яких розвивається освітній потенціал, а він впливає напряму на розвиток інновацій.

3.2 Адаптація зарубіжного досвіду реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста

У нашій роботі, ми уже згадували про європейський досвід і також ми наголошували, що інноваційний розвиток міста неможливо втілити належним чином без підтримки від держави. Тому спочатку ми розглянемо, який європейський та міжнародний досвід необхідно адаптувати у розрізі країни, а після цього перейдемо до місцевого рівня.

Україна протягом десятиліття, задала вектор у напрямку євроінтеграції, що означає готовність суспільства до трансформації, запозичень та імплементування європейських стандартів. Вхід держави у європейський досвід неможливий без запозичення інструментів, практик, явищ та процесів у вище розвинених країнах. Сфера освіти, інновацій не є виключенням у списку галузей, що необхідно розвивати на прикладі провідних країн світу та Європи. Згадуючи данні PISA, які були зазначенні у 2 розділі, ми пам'ятаємо незадовільний рівень освіти на фоні інших країн.

Ці дані дають нам чітку та конкретну ситуацію, з якої стає зрозуміло що розвиток вищезгаданих сфер та запозичення і втілення міжнародного досвіду у цих сферах є дуже актуальним питанням.

Основні напрями вдосконалення реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста, на адаптації європейського та зарубіжного досвіду, буде подано у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Основні напрями вдосконалення реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста, на адаптації зарубіжного досвіду

Напрямок вдосконалення.	Характеристика та країна, де застосовується	Адаптація	Примітка
Взаємозв'язок освіти і науки із бізнесом, міжнародними компаніями.	Підвищує кар'єрні шанси випускників, сприяє збільшенню фінансування освіти та науки з боку господарюючих суб'єктів. Фінансування наукових досліджень – базова сфера розміщення коштів корпорацій; (США, Великобританія, Канада, Австралія, Чехія).	Адаптована незначною мірою.	Держава повинна стимулювати затребуваність результатів наукових практик за рахунок бізнесу, До прикладу, можна заохочувати матеріальними способами створення енергетичних і раціональних методик у виробництво.
Кооперування коледжів і університетів з промисловими фірмами, банками, компаніями.	Реалізація спільних проектів, виконання ВНЗ комерційних проектів в інтересах бізнесу; (США).	Відсутня.	Створення венчурних фірм, технопарків, наукових парків; досвід може бути корисним для підвищення ефективності проходження практики студентами.
Використання різноманітних інструментів фінансування ВНЗ – освітніх ваучерів, субсидій, грантів, стипендій.	Переорієнтація від асигнувань ВНЗ строго за бюджетними статтями (зарплата, обладнання тощо) на розподіл разових цільових субсидій, покликаних укріпити фінансову автономію ВНЗ.	Практично відсутня.	Необхідність у моніторингу та вивченні іноземних навичок і досвіду у подальшому із потенціальною імплементацією в наші умови.
Розвиток корпоративних форм навчання; навчання за типом «сендвіч».	Одночасне навчання і практика на виробництві; паралельне вивчення із практикою на спеціалізованому підприємстві. Разом із цим заклади вищої освіти на регулярній основі заохочують здобувачів освіти у написанні наукових досліджень, виходячи з тих підприємств на яких вони	Відсутня.	Може застосовуватись у приватних ВНЗ; у деяких випадках може розглядатись як альтернатива заочній формі навчання, що довела свою низьку ефективність.

	працюють. (США, Нідерланди, Австрія, Канада, Австралія, Швейцарія, Великобританія,).		
Дослідницькі університети.	Найкращі і найпопулярніші вищі навчальні заклади, що забезпечуються державою, навіть якщо в них інша форма власності. Велика частина з них є акціонерами приватних компаній, що ініціюються за рахунок цих закладів, з метою комерціалізації науково-дослідницьких робіт. Реалізація конкретних бізнес-замовлень у вузькопрофільних прикладних досліджень; (США, Європа).	Частково втілена, як експеримент.	Прийнята Державна програма створення університетів дослідницького типу на засадах експерименту для підготовки висококваліфікованих фахівців та виконання конкурентоспроможних наукових розробок.
Благодійництво, поширена практика дарунків закладам освіти.	Держава заохочує практику фінансування вищої освіти багатими людьми, стимулює законодавством (податкові пільги) і формування атмосфери соціальної поваги; (США).	не набуло поширення.	Умова – розвитку іміджу вищої освіти, авторитету і довіри до ВНЗ, ліквідація дисбалансу між ринком освітніх послуг і ринком праці; державі слід стимулювати благодійників непрямыми методами.

Примітка складено автором за даними: [54].

Якщо говорити про модель інноваційного розвитку, що належить країнам Східно-Азійського регіону, то ця модель має чіткі відмінності та розбіжності в порівнянні із євроатлантичним регіоном. Головною ознакою відмінності інноваційного розвитку в країнах Східно-Азійського регіону, являється те, що ці країни запозичують технології. Оскільки у цих країнах, не робиться акцентування на створення базових, фундаментальних ідей, і практично ліквідована прикладна наука.

Найяскравішим взірцем цього регіону виступає Японія. Інноваційний розвиток Японії напряму, залежить від університетів. Ця країна робить ставку на величезні корпорації, що є лідерами за належністю їм ресурсів та

Модель інноваційного процесу в Японії заснована на лідерстві великих корпорацій, які володіють значними ресурсами і за рахунок цього задають темпи розвитку інноваційного процесу.

Ознаками, притаманними японській моделі, є:

- досить потужна підтримка зі сторони держави;
- взаємозв'язок держави та бізнесу;
- ефективний зворотній зв'язок;
- створення умов співпраці та конкуренції на всіх етапах під час

циклу інновацій.

На особливу увагу, заслуговує те, що фундаментом та підґрунтям моделі виступає прикладна наукова діяльність, на базі якої проходить процес заснування нестандартних зразків, інноваційних, новаторських, високо-технологічних продуктів у сфері високих технологій.

Інноваційний розвиток Японії напряму, залежить від університетів. Забезпечення цього рівня високим, здійснюється за рахунок матеріально-технічного оснащення. Оскільки всі великі заклади вищої освіти мають містити наукові лабораторії, що фінансуються різними тендерами чи грантами. Цим самим це ще і забезпечує дуальну систему освіти, тому що люди які, працюють в лабораторіях, суміщають це з роботою в університеті і за рахунок цього, здобувачі освіти заохочуються до прийняття участі в дослідницьких роботах [8].

Ще однією особливим явищем розвитку та підтримки інновацій в Японії є японські сюдани. В міжнародному просторі вони вважаються досить ефективними. Сутність цього явища полягає у тому, що великі організації створюють так званий спільний філіал, який займається розробкою інвестиційних проектах. Ці проекти мають на меті новаторські відкриття, розвиток інновацій в нових нішах.

Первага таких спільних зусиль великих фірм, криється в розділенні витрат, ризиків та інших факторів із налітом загроз. Що в свою чергу

допомагає здійснювати відкриття та прориви у тих чи інших сферах, коли найпридатніші для цього умови.

Якщо застосувати цю практику в нашому місті, це призвело б до ліквідації занепадаючої статистики активних інноваційних підприємств, що ми спостерігали у другому розділі.

Також позитивний ефект проявився б у розвитку інновацій та скороченню відстанні, яка існує в українських фірмах в розрізі міжнародного простору [35].

Ну і доречно пригадати, що у 1 та 2 розділі нашої роботи, ми декілька разів, створювали акцентування на слабкий розвиток профільного навчання і саме практика Японії могла б допомогти вирішити цю проблему, якщо не повністю то принаймні в якійсь мірі.

Тепер перейдемо до досвіду, який необхідно реалізовувати саме в нашому місті. Насамперед потрібно розпочати із міста Мюнхена в землі Баварія. Це місто реалізовує практику взаємного вивчення та обміну досвідом, шляхом запрошень до проведення спільних досліджень, експериментів науковців із різних зарубіжних країн (міст).

Також це місто проводить безкоштовні курси та коучі, після дипломні навчання на 3 місяці, з метою залучення до себе іноземних спеціалістів, піднімаючи цим імідж своєї освіти.

Заклади вищої освіти співпрацюють із різними закладами освіти в усьому світі. Навіть в Україні. Робоча група із Львову побувала у Німеччині, задля розгляду дуальної форми освіти та можливої реалізації цього досвіду в місті. Делегація, складалася із працівників органів місцевої влади і закладів освіти. Реалізація пройшла в рамках німецько-українського проєкту «Партнерство у сфері професійної освіти в Україні» .

Було розглянуто навчальні осередки організацій Siemens та SKF, де протягом дового часу використовується дуальна система навчання. Попри це було відвідування до осередку професійної перепідготовки безробітного населення.

Додатковим планом поїздки став візит до Всесвітньої виставки з питань освіти «Didacta», на якій ключову увагу наших працівників визвала виставка академічного обладнання, тренажерів, стендів, інструментарія.

У закінченні поїзди в м. Мюнхені була проведена зустріч із відділом управління фахової освіти Державного Міністерства освіти, науки та мистецтва Землі Баварія.

Там нашій делегації була надана інформація про систему реалізації фахового навчання у Землі Баварія, які існують особливості інвестування, яка специфіка створювання навчальних установ і як здійснюється вивчення та підвищення кваліфікації науково-педагогічного складу робітників [38].

Також ще одним містом, з якого можна брати приклад це Люблін. У цьому місті дуже сильно налагодженна комунікація між їх закладами освіти та університетами інших країн. Вони дуже акцентують свою увагу на співпрацю у економічній, соціальній, інноваційній та освітній галузі із різними містами різних країн. Навіть якщо взяти на прикладі нашої країни то місто Люблін має декілька міст партнерів із України – це Луцьк, Львів, Рівне, Івано-Франківськ. Також співпрацю для проєктів, що стосуються стартапів, було заключено із Вінницею, Сумами, Кривим Рогом та Дніпром.

У Харкові з метою розвитку науково-економічного та інноваційного потенціалу було створенно співпрацю між Університетом іменні Марії Кюрі-Складовської та ХНУ іменні В.Н. Каразіна та Люблінською політехнікою та НТУ «Харківський політехнічний інститут». Ця співпраця має на меті ідею обміном студентів, подвійного диплому і також обмін працівниками та спільні науково-дослідницькі проєкти [13].

Реалізація такої співпраці у нашому місті була б ідеальною для вирішення ти питань та викликів, які постають перд ним. Тому нашому місту потрібно сконцентруватися на розвитку освіти та інновацій.

Пріоритетами напрямками розвитку закладів освіти та інновацій для інтеграції в європейську освіту та науку є:

- Покращити зміст та зробити акцент на якість закладів освіти, їх програм за рахунок сприйняття та імплементування сучасного інструментарію: навчальної програми, творчих авторських курсів, майстер-класів, коучів, тренінгів в поєднанні з всіма предметами;
- Створювати інтернаціональні науково-дослідницькі групи, що складатимуться з науковців, дослідників, промисловості, проєктних установ та інших закладів для спільної роботи на базовими і прикладними проблемами в місті.
- Створювати також міжнародні інноваційні групи, які спільними зусиллями досліджували проблему вирішення технологічно відставання та започатковували б науково-технічні розробки;
- Створення наукових, докторських робіт, спільно із зарубіжними навчальними установами та обмін студентами, для практики.
- Матеріальне та матеріально-технічне забезпечення проходження практики науковців, докторантів, педагогів, аспірантів та студентів у передових навчальних і наукових закладах зарубіжних країн принаймні 1 раз на 3 роки;
- Залучення до проведення лекцій, молодих людей з досвідом та нестандартним мисленням, щодо тих чи інших процесів і явищ. Проведення дискусій та намагання пошуку шляхів вирішення проблем у занепадаючих галузях;
- Застосовувати власний і зарубіжний потенціал закладів освіти для формування та втілення в процес навчання, навички, успіхи та досягнення іноземних шкіл та провідного досвіду зарубіжних колег у сфері науки та інновацій;
- Формування спільних із іноземними колегами груп для досліджень, навчання, практик та інших науково-дослідницьких робіт.
- Ініціювати проведення додаткових коучів, тренінгів та вебінарів стосовно підприємницького мислення в закладах вищої освіти;

- Розвиток цифрової грамотності, а саме проведення маркетингу, щодо послуг, інструментів, засобів, уроків, платформ, що уже існують та мають досить хорошу якість, проте їх реклама та просування на ринку освітніх послуг є досить низькою.

Попри всі ці напрямки розвитку, що на нашу думку є важливими та вирішальними на шляху до реалізації освітнього потенціалу в інноваційному місті. Також вважаємо за потрібним виокремити систему профільного навчання, що не раз згадувалося у нашій роботі. І якщо згадати статистичні, звітні данні у 2 розділу стосовно цього напрямку освіти, то це чи не найголовніша прогалина у нашому місті. Тому на нашу думку цей аспект, потребує додаткової уваги. І ми пропонуємо наступні рекомендації для розвитку профільного навчання на базі зарубіжного досвіду [33].

Ми б дуже хотіли, щоб профільна освіта в нашому місті нагадувала синтез німецької та фінської освіти. Оскільки, на сьогоднішній день проблематика із вибором учнями шкіл, профілю навчання та майбутньої професії є великою проблемою. А профільне навчання в німецькій моделі дає 3 альтернативи.

Також все це поєднувалося б із фінською моделлю, де учні керували б своїм часом, вибором предметів, окрім основних фундаментальних для певного профілю. Це надає свободу вибору, та альтернативи дій, щоб кожен зміг себе знайти.

На нашу думку, це та система, яка має високу ефективність в науково, економічно та інноваційно розвинених країнах світу. Учні наших шкіл мали б змогу формувати свою індивідуальну освітню траєкторію – створювати свій власний навчальний план. Однак наразі такої освіти у нас немає. І тому її потрібно реформувати, оскільки це спровокує позитивну тенденцію та допоможе школярам, а потім студентам вийти на новий рівень. І наші карди будуть цінними та конкурентноспроможними на світовій арені. І якщо застосувати цю модель в подальшому для всіх міст то наша країна буде мати всі шанси стати успішною державою на міжнародному просторі.

ВИСНОВОК

Робота присвячена актуальній науковій проблемі, пов'язаній з удосконаленням процесу реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку міста. Основні результати проведеного дослідження полягають у такому.

1. Визначено сутність освіти та освітнього потенціалу, як категорії, що не може відображати лише одностайне значення, які різняться за діапазоном змісту. На першому рівні – освітній потенціал розглядається у найвужчій його інтерпретації, тобто це фонд освіти, потенціал фактичних витрат, які були залучені соціумом для діяльності системи освіти. На другому етапі, освітній потенціал має ширше значення внаслідок того, що містить в собі самоосвіту, самовдосконалення людини. Найширше значення освітнього потенціалу, містить в собі: фонд освіти, практичний досвід людства і самоосвіту, духовний компонент суспільства. З'ясовано, що освіта є ключовим елементом інноваційного розвитку міста та країни.

2. Доведено, що реалізувати освітній потенціал в інноваційному розвитку міста необхідно, опираючись на європейський досвід, оскільки саме європейські країни та окремі їхні міста, продемонстрували найбільшу ефективність своїх інноваційних інструментів. Проте слід пам'ятати, що при налагодженні та розвитку закладів освіти як фундаменту забезпечення інноваційного розвитку міста, потрібно обов'язково застосовувати вітчизняні особливості реалізації освітнього потенціалу та інноваційного розвитку.

3. Визначено, що у місті Хмельницькому розвиток освітнього потенціалу відбувається за рахунок втілення інновацій у сфері життя, проте ці втілення є досить обмеженими та потребують набагато більшої концентрації уваги. Щоб досягти у нашому місті інноваційний розвиток за рахунок освіти, необхідно виконати ряд завдань та викликів для закладів освіти за рахунок джерел їх фінансування та підтримки. Також необхідно

реалізовувати проєкти із науково-дослідним ядром типу індустріального парку.

4. Виявлено негативну тенденцію скорочення абітурієнтів, особливо у закладах вищої освіти. Встановлено причини цього явища, а саме: демографічна криза та освітня (зовнішня і внутрішня) міграція. На рівні нашого міста визначено слабкий імідж мережі закладів вищої освіти в межах країни. Та запропонованні шляхи вирішення цієї тенденції, внаслідок підвищення привабливості закладів освіти та імплементації в них європейського досвіду.

5. З'ясовано, що для розвитку освіти, як ключового елементу розвитку інновацій, особливу увагу слід приділяти підготовці висококваліфікованих кадрів. Наше місто не є виключенням, оскільки заклади професійно-технічного спрямування мають тенденцію скорочення та характеризуються низьким рівнем матеріально-технічного оснащення. Тому перед містом стоїть багато завдань у освіті, які необхідно реалізовувати задля розвитку спеціалістів, за рахунок яких розвивається освітній потенціал, а він впливає на пряму на розвиток інновацій.

6. Визначено один із ключових викликів, що необхідно втілити у наше місто – це профільна освіта та дослідницька діяльність у закладах освіти, де було запропоновано імплементувати, окремі моделі профільної освіти в наше місто. На нашу думку, це той синтез систем, які б мали ефективність в умовах нашого соціуму, менталітету. Учні наших шкіл мали б змогу формувати свою індивідуальну освітню траєкторію – створювати свій власний навчальний план. І якщо застосувати цю модель в подальшому для всіх міст, то наша країна буде мати всі шанси стати успішною державою на міжнародному просторі.

Для нашого міста всі ці завдання, сприяли б розвитку кадрів та удосконаленню технологій в освіті, що могло б дати поштовх до фінансування та забезпечення закладів освіти міста, сучасним обладнанням

та устаткуванням. Всі ці фактори впливають на розвиток освітнього потенціалу, який в свою чергу забезпечив би інноваційний розвиток міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. BBS news Україна. Дослідження PISA: українські школярі погано рахують. URL : <https://www.bbc.com/ukrainian/news-50643125>.
2. Dirlwanger A. Experiment : Innovation der Innovation. URL : <http://iaf.hs-heilbronn.de/attach/innovation/michelinstarred/chefs.pdf>.
3. Global Innovation Index URL: https://www.globalinnovationindex.org/gii-2021-report?utm_source=pingvin.pro#.
4. University of Turku. URL: <https://www.utu.fi/en/>
5. Анжела Бойко. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». URL : <https://eprints.oa.edu.ua/3992/1/7.pdf>
6. Аскарова А. А. Оценка инновационного потенциала предприятий малого бизнеса. М. : «Дело», 2006. 250 с.
7. Баранчев В. П. Механизм инновационного развития организации. Изобретательство. 2005. № 7. С. 11-28.
8. Бахчисарай В. Ю. Організаційно-економічне забезпечення формування національної інноваційної системи: світовий досвід. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2013. № 4/1. С. 14.
9. Беззубко Л., Топчій К. Освітня міграція в Україні. Галицький економічний вісник. 2020. Том 65. № 4. С. 217-223.
10. Веб – портал Державної служби статистики України. Наука. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/10/zb_Nauka_2020.pdf/
11. Веб – портал Державної служби статистики України. Освіта. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/pro_stat/Prosto/Osvita/osvita.htm/
12. Веб-портал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
13. Веб-сайт Люблінської міської ради URL: <https://lublin.eu>.
14. Веб-сайт Хмельницької міської ради URL: <https://khm.gov.ua>.
15. Веб-сайт Хмельницької обласної ради URL: <https://km-oblrada.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/Polozhennya.pdf>.

16. Видавництво старого лева. 7 принципів фінської освіти. Від 23.01.2015. URL : <https://starylev.com.ua/blogs/7-pryncypiv-finskoyi-osvity>.

17. Всім. Новини Хмельницького URL: <https://vsim.ua/Groshi/u-hmelnitskomu-hochut-stvoriti-industrialniy-park-scho-tse-take-i-dlya-10797683.html>

18. Гурков И. Б. Инновационное развитие и конкурентоспособность. Очерки развития российских предприятий. 2005. С. 235.

19. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2017-2021 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 р. № 980. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980-2017-п#Text>.

20. Інформація щодо стану виконання заходів, визначених Програмою економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021 рік, за 2021 рік URL: <https://docs.google.com/document/d/1Tize4uCrkNF4U0L8Xe7EfSJC81PrXKExft1GbYgFU8/edit>.

21. Каленов Н.Е., Цветкова В.А. Информационное обеспечение науки: новые технологии. Сборник научных трудов. 2015. С. 304.

22. Каленюк І.С. Економіка освіти. Навч. посіб. К., 2003. С.316.

23. Карлюк Д.О. Удосконалення управління інноваційним розвитком підприємств льнопереробної галузі. 2006. С. 24.

24. Коваленко В.В. Курс адміністративного права URL: <http://westudents.com.ua/glavy/64423-rozdl-1-publchne-admnstruvannya-vekonomchny-sfer.html>.

25. Концепція індустріального парку «Хмельницький». URL: https://khm.gov.ua/uk/file/74394/download?token=Cma0zryS&__cf_chl_tk=HDhhiae7I5agrmNfNaobCltGMzzjtElqSMYGO5wYIpk-1655049283-0-gaNycGzNCRE

26. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні - інноваційні аспекти. 2005. С. 448.

- 27.** Кукса К. М. Конфліктогенні наслідки міграційних процесів в Україні. Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут імені Ігоря Сікорського». URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43125/1/Kuksa_bakalavr.pdf.
- 28.** Львівський національний університет. Визначення змісту інновацій. URL : https://lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/11/dis_yurynets.pdf
- 29.** Мельникова Е. В. Система НТИ Германии и ее роль в развитии инновационной сфере. 2012. №7. С. 16-26.
- 30.** Міністерство освіти і науки : Українська делегація вивчала досвід дуальної освіти в Німеччині. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-povidomlennya-2017-02-21-ukrayinska-delegacziya-vivchala-dosvid-dualnoyi-osviti-v-nimechchini>.
- 31.** Найінноваційніші країни світу: Україна зміцнює позиції. 24 канал інновації. URL: https://innovation.24tv.ua/svitoviy-reyting-innovatsiynosti-rozitsiya-ukrayini-ostanni-novini_n1537819.
- 32.** Наступні 20-30 років у кожного буде бізнес. Чому дітей треба навчати культурі підприємництва. КМДШ освіта для творців світу. URL: https://www.creativeschool.com.ua/blog/nastupni_20-30-rokiv-u-kozhnogo-bude-biznes-chomu-ditej-treba-navchaty-kulturi-pidpryyemnytstva/.
- 33.** Наталія Піпа. Українська правда : якою може бути профільна освіта в Україні. URL : <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/02/20/239940/>.
- 34.** Незалежний громадський портал URL: <https://ngp-ua.info/2021/10/53977>
- 35.** Никифрук Г.Й. Міжнародний досвід підтримки інноваційного розвитку та можливості його використання в Україні. URL: <http://ena.lp.edu.ua>.
- 36.** Паспрот Програми розвитку освіти міста Хмельницького на 2017-2021 роки URL: <https://osvita.khm.gov.ua/wp-content/uploads/files/Program.pdf>.

37. Писаренко Т.В., Кваша Т.К., Березняк Т.В., Прудка О.В. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід. монографія. 2015. С. 239.

38. Попель С. А. Освітня компонента у формуванні інноваційного потенціалу промислових підприємств. Хмельницький національний університет. 2012. С. 250-253.

39. Про інноваційну діяльність : Закон України від 12.04.2022 № 36 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

40. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

41. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 05.12.2012 № 19-20 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

42. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 02.12.2012 № 51 2850-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>.

43. Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2022 рік URL: https://khm.gov.ua/sites/default/files/pdf/proekt_programa_2022.pdf?__cf_chl_tk=9QDVHMAqZxKV3DHBPztedEd_qZqX8s2Z44fpzMK6U0-1650113454-0-gaNycGzNCP0.

44. Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021 рік URL: https://docs.google.com/document/d/1GTTWC0R9iXorUWb7b4G9eI5UAy0E_BWzaKwoha7Z0/edit.

45. Прокопенко О. В. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону. Сумський державний університет. 2012. С. 576.

46. Рейтинги ВНЗ. Консолідований рейтинг вишів України 2021 року. Osvita.ua. URL: <http://osvita.ua/vnz/rating/51741/>.

- 47.** Ржепішевська В.В. Концептуальні засади формування реалізації освітнього потенціалу інноваційного розвитку Національний технічний університет імені Ю. Кондратюка. 2013. №1. С. 186-190.
- 48.** Рибак Г.І. Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. 2019. №4. С. 71-75.
- 49.** Ситник В. Про завдання наукових установ Академії щодо активізації трансферу інновацій у агропромислове виробництво. 2006. № 11. С. 4-8.
- 50.** Сурмін Ю.П., Бакуменко В.Д., Михненко А.М. Енциклопедичний словник з державного управління уклад. К.: НАДУ. 2010. С. 820 .
- 51.** Федулова Л.І., Александрова ВП, Бажал Ю.М. Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика. 2005. С. 552.
- 52.** Химинець В.В. Інновації в сучасній школі. 2004. С. 168.
- 53.** Ціна держави. Як проходила найуспішніша освітня реформа в Європі. URL: <https://cost.ua/780-yak-prokhodyla-nayuspishnisha-osvitnya-reforma-v-evropi/>.
- 54.** Якайтис І.Б. Напрями адаптації зарубіжного досвіду щодо удосконалення механізмів державного управління розвитком освіти та науки в Україні. Івано-Франківський університет нафти і газу. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2018/18.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця № 1.1

Визначення змісту інновацій

Об'єкт дослідження	Автор дослідження	Характеристика інновацій
Зміни	Л. Водачек, Ф. Валента.	Зміни з метою впровадження та використання нових видів споживчих товарів, виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості.
Процес	Б. Санто, Б. Твіс, Я. Кук і П. Майерс, В. Томпсон.	Суспільний техніко-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій і орієнтується на економічну вигоду (прибуток). Повний процес від ідеї до готового реалізованого на ринку продукту
Система	Й. Шумпетер, Н. Лапін.	Є цілісною, внутрішньо суперечливою та динамічною системою щодо конструювання нових способів виробництва і нових продуктів.
Цикл	Г.Я. Гольдштейн.	Техніко-економічний цикл, в якому використання результатів сфери досліджень і розробок безпосередньо викликає технічні й економічні зміни, що надають зворотну дію на діяльність цієї сфери.
Результат	С. Д. Ілленкова, С. Ю. Ягудін, Л. М. Гохберг, Д.В. Соколов Х. Барнет	Результат інноваційної діяльності, що реалізувався у вигляді нового або удосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або удосконаленого технологічного процесу. Концепція чи ідеї, які повинні отримати поширення, щоб формування ринку було успішним
Об'єкт	В. Г. Мединський С. В. Ільдеменов	Об'єкт, який втілений у виробництво в результаті проведеного наукового дослідження чи створеного відкриття, що якісно відрізняється від попереднього аналогу
Інформація, знання	А.А. Чухно	Удосконалення виробничих сил, в основі яких лежать інформаційно-інтелектуальні технології, знання.
Економічна необхідність, усвідомлена через потреби ринку	С.В. Онишко	Задоволення ринкового попиту й отримання виробником прибутку.
Можливості компанії	Т. Давила	Здатність компанії створювати нову цінність на перетині бізнесу і технології
Заходи	Ф. Ніксон	Сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які приводять до виникнення нових і покращених промислових процесів, устаткування.

Джерело: [30].

Додаток Б
Таблиця 2.4

Пріоритетні завдання у сфері освіти та інновацій

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Розширення мережі закладів і кількості місць у закладах освіти	Управління капітального будівництва, Департамент освіти та науки	Державний бюджет, бюджет громади	Кількість місць – близько 2,5 тис. од.
Інформатизація системи освіти та впровадження ІТ-технологій, запровадження у освітній процес інноваційних методів навчання	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Покращення якості освіти
Забезпечення участі педагогічних працівників та учнів закладів освіти у освітніх програмах і проектах, у тому числі міждержавних	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість задіяних - 30 осіб
Реалізація розширення державного патріотичного руху, виховання правової культури молоді та категорії жителів міста	Департамент освіти та науки, управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість заходів – 105 од.
Забезпечення необхідними умовами для інклюзивного навчання із індивідуальними потребами	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 10 од.
Забезпечення реформування та розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Отримання ліцензій на підготовку нових професій - 2 од.

Продовження впровадження електронного журналу у закладах загальної середньої освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Охоплення закладів – 100%
Здійснення виплати персональних стипендій міської ради обдарованим дітям, талановитій молоді та премій міської ради кращим педагогічним працівникам закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість педагогічних працівників – 40 осіб, учнів – 32 особи
Оновлення комп'ютерної техніки у закладах освіти, у т. ч. придбання смартбордів, мультимедійних комплексів	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Охоплення закладів – 100%
Оновлення матеріально технічної та навчальної бази кабінетів закладів загальної середньої освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Охоплення закладів – 100%
Проведення капітальних і поточних ремонтів у закладах освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 20 од.
Встановлення автоматичної системи пожежної сигналізації у приміщеннях закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 3 од.
Оновлення обладнання харчоблоків закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 12 од.
Вдосконалення оновленого збалансованого меню у закладах освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Охоплення закладів – 100%

Оновлення спортивних залів, облаштування спортивних майданчиків на території закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 6 од.
Продовження робіт з капітального ремонту палацу творчості дітей та юнацтва	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Обсяг виконаних робіт – 100%
Створення ресурсних кімнат у закладах освіти, у яких навчаються діти з особливими потребами	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 5 од.

Примітка складено автором за даними: [42].

Виконання програми

Зміст заходу	Стан виконання заходу	Фактичні видатки за звітний період, тис. грн.	Індикатори виконання	
			визначено Програмою	фактичне виконання за звітний період
Розширення мережі закладів і кількості місць у закладах освіти	<p>Завершено роботи з реконструкції НВО №1 (I черга) на вул. Старокостянтинівське шосе, 3Б, будівництва навчально-виховного комплексу на вул. Залізняка, 32 (II черга).</p> <p>Продовжуються роботи з реконструкції з добудовою приміщень ліцею №17 під спортивну залу на вул. Героїв Майдану, 5, реконструкції з добудовою їдальні до існуючого приміщення СЗОШ №8 на вул. Я. Гальчевського, 34.</p> <p>Розпочато підготовчі роботи для виготовлення проектно-кошторисної документації на виконання робіт з будівництва закладу загальної середньої освіти на вул. Січових стрільців, 8А.</p>	100191,0 БГ 20000,0 ОБ	Кількість місць – близько 2,5 тис. од.	Кількість місць – 720 од.
Інформатизація системи освіти та впровадження ІТ-технологій, запровадження у освітній процес інноваційних методів навчання	<p>У рамках Всеукраїнського проекту «Cloud services in education» у НВК №10 запроваджено вивчення факультативу «Хмарні сервіси Office 365» для учнів 3, 5-8 класів.</p> <p>У рамках шкільного проекту «Інформаційний простір» розгорнуто корпоративне середовище НВК №10 Google Workspace (сертифікат безпеки), у якому ведеться дистанційне та/або змішане навчання учнів 1-11 класів.</p> <p>У рамках Всеукраїнського експерименту «Розумники» (SmartKids) використовується електронний освітній ресурс – мультимедійні педагогічні ігри від видавництва «Розумники» (смарткейси учня та вчителя).</p> <p>Для учнів 5-11 класів організовано</p>		Покращення якості освіти	

	<p>навчання з використанням онлайн інструментів «Prometheus», «ЕдЕра», «iLearn», «Ukrainer», «Matific», «Duolingo», «Childdevelop», «LearningApps», «Quizizz».</p> <p>Педагоги НВК №4 взяли участь у міжнародному проєкті «Positive Day». У закладах загальної середньої освіти для проведення уроків, педагогічних рад, нарад, батьківських зборів використовуються сервіси Google Meet, Zoom, Skype. Вчителі мають персональні сторінки на платформах «Всеосвіта», «На урок» тощо, підвищують кваліфікацію, опрацьовуючи курси на платформах: «LearningApps», «Classtime», використовують медіаресурс «Освіторія». В умовах соціального дистанціювання на базі закладів освіти створено освітній простір «Віртуальна школа розвитку професійної компетентності вчителя».</p>			
<p>Забезпечення участі педагогічних працівників та учнів закладів освіти у освітніх програмах і проєктах, у т. ч. міжнародних</p>	<p>Педагоги НВК №9 взяли участь у антикорупційному проєкті з використання антикорупційних інструментів.</p> <p>Педагоги НВК №4 долучились до участі у україно-швейцарському проєкті «Психічне здоров'я для України».</p> <p>Учні та батьки 4 класу СЗОШ №30 взяли участь у Міжнародному проєкті «Fast 103 Fast heroes».</p> <p>Педагоги СЗОШ №1 долучились до I етапу Всеукраїнського проєкту з технічної підтримки шкіл «Прокачай школу».</p> <p>Заклади загальної середньої освіти взяли участь у реалізації Всеукраїнського проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», що реалізується міжнародною організацією IREX (Радою міжнародних досліджень та обмінів) у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та МБФ «Академія української преси», за підтримки</p>		<p>Кількість задіяних - 30 осіб</p>	<p>Кількість задіяних – 350 осіб</p>

	<p>Державного департаменту США та Міністерства закордонних справ та справ співдружності націй Великої Британії.</p> <p>Учасники освітнього процесу закладів загальної середньої освіти залучені до програми «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів», яка реалізується Центром «Розвиток КСВ» та Mondelēz International Foundation.</p>			
Проведення заходів національно патріотичного спрямування, правового виховання дітей і молоді	<p>У закладах освіти проведено заходи до Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Гідності та Свободи, Дня Героїв Небесної сотні, Дня українського добровольця, Дня Героїв, Дня українського козацтва, дня народження Лесі України та Тараса Шевченка, заходи з питань утвердження української мови тощо.</p> <p>Учні шкіл брали участь у загальноміському конкурсі читців творів Лесі Українки. Проведено конкурс читців декламаторів «Слово Нації», конкурс серед дітей, учнівської та студентської молоді громади «Україна – країна гідності, земля героїв!», квест-гру</p>		Кількість заходів – 105 од.	Кількість заходів - 250 од.
Створення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами	Для забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими потребами функціонує 32 заклади загальної середньої освіти (299 учнів) та 24 заклади дошкільної освіти (248 дітей), де запроваджено інклюзивне навчання.		Кількість закладів – 10 од.	Кількість закладів – 56 од.
Забезпечення реформування та розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти	Для забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими потребами функціонує 32 заклади загальної середньої освіти (299 учнів) та 24 заклади дошкільної освіти (248 дітей), де запроваджено інклюзивне навчання.		Кількість закладів – 10 од.	Кількість закладів – 56 од.
Забезпечення реформування та розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти	У ВПУ №11 проведено атестацію професії «Оператор технологічного устаткування в спорудах захищеного ґрунту», створено лабораторію «Овочівництво», побудовано тепличний комплекс.		Отримання ліцензій на підготовку нових професій	

			- 2 од.	
Продовження впровадження електронного журналу у закладах загальної середньої освіти	Виконуються роботи з тестування платформи електронного журналу «Єдина школа».		Охоплення закладів – 100%	
Продовження впровадження електронного журналу у закладах загальної середньої освіти	Виконуються роботи з тестування платформи електронного журналу «Єдина школа».		Охоплення закладів – 100%	
Здійснення виплати персональних стипендій міської ради обдарованим дітям, талановитій молоді та премій міської ради кращим педагогічним працівникам закладів освіти	Премія міської ради виплачується 36 педагогічним працівникам, 35 обдарованим дітям.	1353,2 БГ	Кількість педагогічних працівників – 40 осіб, учнів – 32 особи	Кількість педагогічних працівників – 36 осіб, учнів – 35 осіб
Оновлення комп'ютерної техніки у закладах освіти, у т. ч. придбання смартбордів, мультимедійних комплексів	Придбано для СЗОШ №32 5 проєкторів, 4 комп'ютери. Придбано смартборди для СЗОШ №33 та 8 закладів освіти сіл.	808,4 БГ	Охоплення закладів – 100%	Охоплення закладів – 60%
Оновлення матеріально-технічної та навчальної бази кабінетів закладів загальної середньої освіти.	Придбано профільні кабінети для СЗОШ №№ 1, 6, 7, 8, 27, 29, ЗОШ №№ 14, 18, 21, 22, 24, Ліцею №15, НВК №7, Копистинського НВК, Пироговецького ліцею.	2893,4 БГ	Охоплення закладів – 100%	Охоплення закладів – 75%
Проведення капітальних і	Виконано капітальний ремонт підвального приміщення ЗДО №6,	11571,7 БГ 760,9 ДБ	Кількість закладів –	Кількість закладів

поточних ремонтів у закладах освіти	приміщення ЗОШ №18, огорожі НВК №31, ЗДО №№ 24, 35, 55, спортзалу СЗОШ №19. Виконано поточний ремонт підвісної стелі НВК №10, приміщень (11 закладів), поточний та капітальний ремонт (16 закладів), приміщення харчоблоку ЗДО №8, пандусів НВК №4, системи каналізації ЗОШ №14, кабелів ЗОШ №19 тощо.		20 од.	– 35 од.
Встановлення автоматичної системи пожежної сигналізації у приміщеннях закладів освіти	Виконано капітальний ремонт пожежної сигналізації I та II корпусу НВК №4, СЗОШ №29, ЗДО №18, ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ВПУ №4.			
Оновлення обладнання харчоблоків закладів освіти	Придбано кухонне обладнання для 41 закладу, у т. ч. для 14 закладів сільських територій.	1983,7 БГ	Кількість закладів – 12 од.	Кількість закладів – 41 од.
Вдосконалення оновленого збалансованого меню у закладах освіти	Вилучено з меню закладів освіти ковбасні вироби, консервовані соки.		Охопленн я закладів – 100%	Охопленн я закладів – 100%
Оновлення спортивних залів, облаштування спортивних майданчиків на території закладів освіти	Проведено реконструкцію спортивних майданчиків НВК №31, ЗОШ №13, капітальний ремонт спортивних майданчиків ЗОШ №22, СЗОШ №12, Пироговецького ліцею, ігрового майданчика СЗОШ №32.	9606,3 БГ 2000,0 ДБ	Кількість закладів – 6 од.	Кількість закладів – 6 од.
Продовження робіт з капітального ремонту палацу творчості дітей та юнацтва	Роботи продовжуються.	1348,3 БГ	Обсяг виконаних робіт – 100%	
Створення ресурсних кімнат у закладах освіти, у яких навчаються діти з особливостями	Облаштовано 7 ресурсних кімнат у 12 закладах.		Кількість закладів – 5 од.	Кількість закладів – 12 од.

Джерело: [23].